

GLASNIK

SLOVENSKEGA
ETNOLOŠKEGA
DRUŠTVA

5

bulletin of Slovenian ethnological Society
udk 39(492.12)(05.14)

Glasnik Slovenskega etnološkega društva

Glasilo Slovenskega etnološkega društva, zanj odgovoren:

Duša Krnel-Umek, predsednica

Izhaja štirikrat letno, naklada 550 izvodov

Razmnožuje: Koštomaj Anton, Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Janez Bogataj

Člani uredništva:

dr. Zmaga Kumer

Marija Stanonik (lektor)

Mojca Ravnik

Zmago Šmitek

Marko Terseglav

Anka Novak

Inja Jugovec (študentska rubrika)

Damjan Ovsec (stiki z javnostjo)

Prispevke pošiljajte na naslov uredništva:

Filozofska fakulteta, Aškerčeva 12, 61000

Ljubljana, telefon: 22-121, int. 335

Posamezna številka stane: 5 din

Celoletna naročnina: 20 din

Tekoči račun: 50101-678-47810

Fotografije in risbe po želji vračamo, rokopisov ne vračamo!

SRJEČNO V 1976 &

UREDNIŠKI ODBOR GLASNIKA IZVRŠNI ODBOR SED &

BRALCEM IN SODELAVCEM (NOVEGA) GLASNIKA

Vsi, ki smo se v novem Slovenskem etnološkem društvu odločili za sodelovanje pri urejanju društvenega glasila, stojimo pred odgovorno nalogo. Odgovorno iz več vzrokov: Predvsem smo nasledili požrtvovalno delo urednikov in sodelavcev glasila, ki je zapolnjevalo etnološko publicistično sušo na Slovenskem in uspelo v vlogi dobrega informativnega glasila o vseh tekočih dogodkih v stroki. Glasnik je bil ves čas tudi pomembna zveza s „terenom“, z informatorji in številnimi prizadevnimi zbiralci gradiva o ljudskem življenju.

Dovolj je, da le bežno preletimo nekaj uvodnikov posameznih številke ali letnikov in že spoznamo, s kakšnimi organizacijskimi in finančnimi vprašanji so se morali soočiti uredniki in izdajatelji in jih tudi reševati. Brez resnične predanosti stroki in dobre volje bi to naše „najvztrajnejše“ glasilo kmalu delalo družbo drugim sorodnim publikacijam. Ne vemo, če je le zahvala na tem mestu dovolj za vse, kar je med svojim urejanjem napravila dr. Zmaga Kumrova. Menda bo največje priznanje vsem njenim dolgoletnim prizadevanjem za Glasnik prav to, da ga bomo poskušali še naprej tako vztrajno izdajati, skrbeti za njegovo notranjo in zunanjo obliko, ga izpopolnjevati in razvijati v aktualno društveno glasilo. Člani uredniškega odbora smo z veseljem sprejeli odločitev dr. Kumrove, da bo še naprej pomagala s svojimi bogatimi izkušnjami pri delu odbora.

Pred vami je 5. številka za leto 1975, ki smo jo v novi obliki izdali ob enem od zgodovinskih dogodkov v naši stroki — ustanovitvi Slovenskega etnološkega društva. V

letu 1976 naj bi, tako kot vsa leta doslej, izšle štiri številke seveda, če bo naša prošnja za sofinanciranje Glasnika pri Raziskovalni skupnosti Slovenije ugodno rešena. Potrudili smo se, da čimbolj ugodimo zahtevam financerja. To se kaže predvsem pri obliki in opremljenosti Glasnika pa tudi v njegovi vsebini. Vse bomo v naslednjih številkah še dopolnjevali z novimi izkušnjami in spoznanji. Prav zato bomo veseli vaših pripomb, nasvetov in idej. V Glasniku smo uvedli številne rubrike, za katere bomo potrebovali precej gradiva. Zato pozivamo vse, naj nam pošiljajo svoje prispevke. Razvili bi radi sodelovanje vseh etnologov in drugih za etnologijo zainteresiranih občanov. V Glasniku bomo tudi v prihodnje objavljali letne bibliografske pregledne in obvestila ter poročila ustanov o njihovem delu. Ob vsem tem ne smemo zanemariti naših prizadevanj za pridobivanje novih naročnikov. Tudi na tem področju računamo na pomoč naših študentov etnologije, ki se v novem Glasniku predstavljajo s svojo stalno Študentsko rubriko.

V novem letu 1976 bomo praznovali 20-letnico izida prve številke Glasnika. Od leta 1956 pa vse do danes se je na straneh Glasnika nabralo veliko koristnega gradiva, podatkov, informacij, izjav in bibliografskih pregledov. Zato so vsi letniki tudi podoba naše etnologije, njenega razvoja, uspehov in težav v dvajsetletnem obdobju.

Prispevke za prvo številko Glasnika pošljite ali prinesite na naš naslov najkasneje do konca februarja 1976. Pričakujemo vaše sodelovanje!

Janez Bogataj, urednik

DRUŠTVENE NOVICE

USTANOVITEV SLOVENSKEGA ETNOLOŠKEGA DRUŠTVA

Ustanovni občni zbor Slovenskega etnološkega društva je bil 22. 10. 1975 v sejni dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Navzočih je bilo 40 udeležencev. Dnevni red je obsegal naslednje točke: izvolitev organov ustanovnega občnega zbora, poročili predsednikov Slovenskega etnografskega društva in Etnološkega društva Jugoslavije — podružnice za Slovenijo, razprava o osnutku pravil in programu društva, volitve organov društva in razno.

V poročilu Slovenskega etnografskega društva je predsednik Milko Matičetov poročal, da so člani na svojem občnem zboru 14. 10. 1975 sklenili, naj se društvo razide in se njegovi člani vključijo v novo društvo. Imetje, ki ga prinašajo v novo društvo, znaša na žiro računu 2.036,50 din, v gotovini 83,90 din, zbornike s kongresov Zveze društev folkloristov in sicer z Bleda 66, Celja 242, Bovca 136, Titovih Užic 20 in Poreča 9 izvodov, 95 knjig in 23 brošur.

V poročilu Etnološkega društva Jugoslavije — podružnice za Slovenijo je predsednica Pavla Štrukelj poročala, da so člani na svojem občnem zboru 22. 10. 1975 sklenili, da se podružnica razpusti in njeni člani vključijo v novo društvo. Imetje podružnice je znašalo na žiro računu 5.053,82 din, v gotovini 146,32 in 53 izvodov Etnološkega pregleda 12.

Po razpravi o osnutku pravil in sprejetem programu dela društva, so bile volitve njegovih organov. V izvršni odbor je bilo izvoljenih 12 članov, ki so obenem vodje delovnih skupin: Janez Bogataj (uredništvo društvenega glasila), Mirko Ramovš (za povezavo s sorodnimi društvi in delovnimi tovariši v Jugoslaviji in v zamejstvu), Zmago Šmitek (za strokovne sestanke in ekskurzije), Sinja Zemljič-Golob (za obveščanje javnosti in propagando), Tanja Tomažič (za kadre), Mojca Ravnik (za dokumentacijo), Naško Križnar (za etnološki film), Slavko Kremenšek (za raziskovalne akcije), Angelos Baš (za etnološko muzeologijo in spomeniško varstvo), Valens Vodušek (strokovna komisija področne raziskovalne skupnosti za humanistične in zgodovinske vede) in Tone Petek (študentovska skupina). Za predsednico je bila izvoljena Duša Krnel-Umek.

Na občnem zboru je bilo sprejeto še, da se Slovensko etnološko društvo včlani v obe zvezni organizaciji: Zvezo etnoloških društev Jugoslavije in Zvezo društev folkloristov Jugoslavije.

DEDIŠČINA IN PERSPEKTIVE SLOVENSKEGA ETNOLOŠKEGA DRUŠTVA

Prva misel, ki se lahko utrne ob nastanku novega društva, je vprašanje, zakaj je bila potrebna njegova ustanovitev. Najustreznejši odgovor na vprašanje da bežen pregled dela dosedanjih dveh strokovnih društev.

Uvodnik v Glasniku pred petnajstimi leti navaja, da so naloge Slovenskega etnografskega društva „zlasti organizacijske in zajemajo v metodološkem pogledu načela, ki morejo vse vrste etnografije strnjavati in z njimi pripeljati etnografsko delo, ki ga izvajajo posamezni etnografski zavodi oziroma posamezniki“¹. V skladu s temi nameni je bilo napovedano, da bo 1960. leta posvetovanje slovenskih etnologov, na katerem bodo obravnavali predmet, cilje in metode etnologije in etnološki atlas Jugoslavije.

Naloge, ki si jih je zastavilo društvo tedaj, so še vedno aktualne in jih ima med drugimi tudi novo društvo. Ravno tako so še vedno potrebna posvetovanja slovenskih etnologov in sodelovanje v raziskavah jugoslovanskega značaja. Iz pregleda nadaljnjega dela obeh strokovnih društev pa ugotovimo, da v petnajstih letih nista prišli dlje od prirejanja posvetovanj v republiškem obsegu, kongresov v jugoslovanskem obsegu in sestajanja na bolj ali manj rednih mesečnih sestankih, ki jih je imelo vsako društvo posebej ali obe skupaj.

Potreba po povezovanju in načrtnem delu v stroki je bila včasih manj, včasih bolj prisotna v zavesti slovenske etnološke skupnosti². Vendar poročila o delu obeh društev kažejo, da je bilo več besed kot dejanj in več vzklikov kot dejanskih akcij. Zato je cilj novega društva predvsem uresničiti čim več zastavljenih nalog, ki so program stroke same v nadaljnjih letih. K uresničevanju ciljev in izpolnjevanju nalog pa bo najbolje in največ prispeval vsak na svojem delovnem mestu.

Razvoj etnologije pri nas bo v naslednjih letih odvisen največ od sodelovanja vseh ustanov in posameznikov, ki delajo na strokovnem področju. Načrtno delo je nujnost in vključevanje v skupna prizadevanja dolžnost, ki se ji reden strokovni delavec ne more izogniti. Z vključitvijo v delo društva se kaže strokovna zavest etnologov pri uresničevanju nalog, ki so pomembne za razvoj stroke.

Pogled v preteklost žal še vedno vsiljuje vprašanja: ali bodo etnologi tokrat znali izkoristiti vsebinski premik, ki je bil začet z etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja; ali bodo nadaljevali načrtno raziskovalno delo, ki edino pripelje do sinteze, za katerimi teži sleherni znanost; ali bodo izkoristili prednosti, ki so se uveljavile pri sestavljanju vprašalnic.

Odgovor na vprašanja bodo dali etnologi v prihodnjih letih s svojim delom. To delo bo uspešno le, če bo načrtno, če bodo pri njem sodelovali vsi etnologi in če bo potekalo ob najširši izmenjavi mnenj na vseh področjih. Težave, ki bodo s tem povezane in zaradi katerih je bilo opuščeno že toliko načrtov v preteklosti, ne smejo omajati vere v uspeh, ki se je že pokazal ob takem načinu dela in z izdajo prve vprašalnice za topografijo. Slovensko etnološko društvo s povezavo vseh etnologov pri uresničevanju temeljnih nalog lahko veliko pripomore k hitrejšemu in uspešnejšemu razvoju slovenske etnologije.

Opombe:

1. Prvo posvetovanje slovenskih etnografov, Glasnik SED II, 1959/60, št. 2, 9.
2. Posvetovanje slovenskih etnografov v Kranju, Glasnik SED IX, Ljubljana 1968, št. 3, 1.

Duša Krnel-Umek

BIBLIOGRAFIJA

PROSEMINARSKÉ, SEMINARSKÉ IN DIPLOMSKE NALOGE NA PZE ZA ETNOLOGIJO FILOZOFSKE FAKULTETE V LJUBLJANI DO 31. DECEMBRA 1974

Na oddelku za etnologijo Filozofske fakultete v Ljubljani se je doslej nabralo veliko število študentskih nalog z bogatim, vendar še slabo izkoriščenim etnološkim gradivom. Seznam obsega naloge, ki so bile oddane do 31. XII. 1974, žal pa ni popoln in obsega le tiste, ki jih danes hrani oddelk za etnologijo. Del nalog manjka največ zaradi neodgovornega ravnanja študentov, ki so si naloge izposodili, niso jih pa vrnili. Ponekod tudi ni bilo mogoče dognati ali gre za proseminarsko, seminarsko ali diplomsko delo ter ugotoviti letnico. Naloge se med sabo zelo razlikujejo, tako po obsegu kot po znanstveni vrednosti. Kljub temu menimo, da bo seznam koristna informacija in dopolnilo slovenske etnološke bibliografije.

Okrajšave:

P = proseminarska naloga

S = seminarska naloga

D = diplomatska naloga

- ANTIČ Ljiljana: Življenje avstralskih domačinov. P
ANTIČ Ljiljana: Pokrajinske in kulturne enote na Štajerskem in v Prekmurju. S
ANTIČ Ljiljana: Kmečki dom na Pohorju. D 1967
BAJŽELJ Borut: Opis in primerjava treh monografij. P 1965
BAR Ada: Letni običaji pri Hrvatih. 1955
BAR Ada: Sopotnica. Materialna kultura.
BERAN — KOREN Vlasta: Ljudska ornamentika na lesenih predmetih pri Slovencih. D 1956
BERBUČ Jana: Krčenje poklica gospodinjske pomočnice v sodobnem svetu. P 1972
BERBUČ Jana: Današnja podoba Trnovega. S 1973/74
BERCE Branka: Lončarstvo v Dolenji vasi in Prigorici pri Ribnici na Dolenjskem. P 1974
BERDAJS M.: Slike na steklo menjajo lastnika in ceno.
BEZLAJ Lida: Običaji ob smrti in pogrebu pri Južnih Slovanih. P
BEZLAJ Ljudmila: Etnološki problemi v slovenski tkalški terminologiji. S
BITENC Antonija: Sejmarstvo v Brežicah. P 1966
BITENC Antonija: Etnološka zbirka Posavskega muzeja v Brežicah. S 1968
BITENC Antonija: Šege in verovanja v poljedelstvu pri Slovencih. D 1968
BOGATAJ Jadranka: Lončarstvo v Slovenskih goricah — lončar Polanec Ernest. P 1969
BOGATAJ Janez: Ljudski motivi v delih Maksima Gasparija. P 1968
BOGATAJ Janez: Ljudski promet in transport na Notranjskem. S 1969/70
BOGATAJ Janez: Materialna kultura in način življenja prebivalcev vasi Otok na Cerkljanskem jezeru. D 1971

- BOHINEC Marija: Kolektivno delo v življenju slovenskega ljudstva.
BOJC Mihaela: Beneška Slovenija. S 1970
BOJC Mihaela: Ženitovanijske šege in verovanja na slovenskem Koroškem. D 1971
CILENŠEK Lavra: Ljudsko kazensko pravo pri Slovencih. D
CUCULIĆ Mirjana: Osamljeno dobro Škalniško. P 1968/69
CUCULIĆ Mirjana: Djelo Kazimierza Moszyńskiego „Kultura ludowa Słowian” i južni Slaveni u njemu. S 1971
CUCULIĆ Mirjana: Socialna kultura u sv. Luciji, naselju Kostrene i kraj Rijeke. D 1972
CUCULOVIČ Biserka: Etnične enote v Jugoslaviji in njihova imena. 1967
CUCULOVIČ Biserka: Današnja duhovna kultura Zadvo-
ra.
ČEH Majda: Etnološka zbirka pokrajinskega muzeja v Ptuj. S 1971
ČEH Majda: Vinogradništvo v Halozah. D 1973
ERJAVEC Mira: Družbeno življenje v delih Josipa Jurčiča. P 1973
ERJAVEC Mira: Ljudsko življenje v delih Josipa Jurčiča. S 1974
FAJDIGA Tatjana: Letne ljudske šege v Cerknici. P 1965/66
FERENCEK Emilija: Žetev in mlatev v vasi Vučja Gomi-
la. P
GORIČNIK Janko: Razvoj raziskovanja ljudske umet-
nosti pri Slovencih.
GRUDEN Živa: Narodna noša v tržaški okolici. P
GRUDEN Živa: Beneškoslovenski izseljenci. S
GUMILAR Pavla: Poljedelstvo v Prekmurju
HAZLER Vito: Društva v Žalcu od ustanovitve do dr-
svoetovne vojne. P 1974
HROVATIN Aleksander: Družbena ureditev nekaterih
etničnih skupin severne Amerike. P
JAGODIĆ Marija: Ljudsko pesništvo in pripovedništvo,
ljudska medicina v Podjurski dolini. D 1953
JANKOVIČ Darinka: Stare hiše v Ribnici na Pohorju in
njeni okolici. P 1969
JAŠ Alenka: Poročni običaji v Mislinji
JELENC Staša: Zgodovinski razvoj Vipavskega Križa in
njegovi najznačilnejši stavbni tipi.
JENKO Janina: Društva (zadruga, družine) v Dobrepolj-
ski dolini od konca 19. stol. do danes. S 1973
JERMAN — KRŽIŠNIK Magdalena: Ženska pokrivala na
Slovenskem
KLINE Anica: Letne šege in navade v okolici Maribora.
P 1974
KNIFIC Vladimir: Izdelovanje cokol v vasi Olševek pri
Preddvoru. P 1972
KNIFIC Vladimir: Razvoj naselja in stanovanjskih stavb v
vasi Olševek pri Preddvoru. S 1974
KOBAL Cvetka: Ljudska socialna pesem. 1964
KOBAL — LEVEC Cvetka: Gmotna, družbena in duhov-
na kultura Indijancev severo-zahodne obale severne Ame-
rike. S 1965
KOCH Živa: Planšarstvo na Golobarju in Slateniku.
S 1971
KOCH Živa: Življenje družin vasi Čezsoča v preteklosti
in sedanjosti. D
KOS Mica: Stavbarstvo na Suhi pri Škofji Loki na Go-
renjskem. 1965
KOS Sonja: Šege in navade v predelu nekdanjega Magda-
lenskega predmestja v Mariboru. P 1967

- KOS Sonja: Priprava prediva in predenje. S 1969
- KOSOVEL Magda: Oblike in pomen živinoreje v vasi Črniče. S
- KOVAČ Vanda: Stanovanjska kultura individualnih hiš v Krožni ulici v Kranju. P 1965
- KRČA — VLAHOVIČ Breda: Gospodarska poslopja v Srbiji. D 1961
- KREFT Mojca: Napovedovanje vremena v Prlekiji. P
- KREMENŠEK Vekoslav: Etnološka problematika slovenskih mest. D
- KRIŽNAR Naško: Iz življenja Stražiških sitarjev zadnjih 60 let. P 1967
- KRNEL Duša: O življenju izolskih ribičev med obema vojnami. P 1966
- KRNEL Duša: Primerjava ženitovanjskih šeg pri Slovincih z ženitovanjskimi šegami pri drugih jugoslovanskih narodih. S 1969
- KRNEL Duša: Vas kot skupnost v slovenski Istri. D 1970
- KRŽIŠNIK Magdalena: Alpske etnografske prvine na Slovenskem
- KUNČIČ Irena: Prehrana ob praznikih na Bledu in v njegovi okolici. P 1974
- KUNŠTEK Zdenka: Domovi v vasi Ragovo. P
- KUŠAR Olga: Šege ob rojstvu otroka v Metliki. P
- LAH Marija: Nižinska živinoreja v luči etnografije. P 1952
- LAH Marija: Etnografsko gradivo v Bleiweisovih Novicah 1843—1853. D
- LOŽAR Helena: Ljudska prehrana na južnem pobočju Pohorja. 1963
- LOŽAR Helena: Dolenjsko. S 1966
- LOŽAR Helena: Slovenske ženitovanjske šege in njihove značilnosti. D 1966
- LUŠTEK Vlasta: Šege ob smrti v Begunjah na Gorenjskem. P 1973
- LUŠTEK Vlasta: Zeljarji in reparji v Trnovem. S 1974
- MACHIEDO Ira: Ribolov v Jugoslaviji. D
- MANDIČ Jasmina: Furlani. S 1972
- MARUŠIČ Tatjana: Življenje otrok sredi mesta (Miklošičeva cesta in okolica). P 1965
- MARUŠIČ Tatjana: Ljudska kultura v Smrečju. S 1967/68
- MATJAŠIČ Dušanka: Krvna osveta in krvni umir. P
- MEZE Ljudmila: Etnografsko gradivo Bleiweisovih Novic 1854—1862. D
- MIKLAVČIČ Emil: Nekaj o materialni kulturi v Cerknem. P
- MIKLAVČIČ Inga: Vinogradništvo v vasi Drnovk v Goriških Brdih. P
- MOŽINA Savina: Zunanja podoba stanovanjskih poslopj v Kočah. S 1974
- NOVAK Anka: Ljudski običaji na Koroškem. P
- NOVAK Anka: Običaji v vasi Šenčur. S
- NOVAK Anka: Materialna kultura Poljsanske doline. D 1959
- OGORELEC Milena: Etnografske prvine v ljudskem poljedelstvu in živinoreji na Vrhniki. D 1957
- OPEKA Marija: Ljudska prehrana v vasi Čirče pri Kranju. P 1970
- OVSEC Damjan: Rojstvo, poroka in smrt v Ljubljani. P 1970
- OVSEC Damjan: Stanje na Belici v letu 1971 kot posledica dnevne migracije. S 1972
- OVSEC Damjan: Oris družabnega življenja v Ljubljani od začetka XX. stoletja do II. svetovne vojne. D 1973
- PAHOR Metka: Pletarstvo v Retečah. P 1973/74
- PANGERŠIČ Mara: Etnološki razgled po domači okolici. 1967
- PAVŠE-ŽNIDARŠIČ Zinka: Ljudska prehrana v Rožnem dolu in okolici.
- PEČENKO Nataša: Vinogradništvo v vasi Branik (Rihemberk) na Primorskem. P 1972/73
- PEČNIK Simona: Kmečka in inteligenčna družina — dva življenjska stila. (Stožice pri Ljubljani). P
- PETEK Anton: Živinoreja v Podvolovlju. P 1973
- PINTAR Rafael: Tri kmečke rodovine zadnjih dobrih sto let na območju Bleda. P 1967
- PINTAR Rafael: Čebelarstvo muzej v Radovljici. S 1968
- PLEHAN Zdenka: Valvazor in njegova dela.
- PLESTENJAK Barbara: Ljudski običaji v Goriških Brdih.
- PLESTENJAK-JEMEC Barbara: Poljedelsko orodje na Slovenskem in delo z njim. D 1968
- POČKAR Ivanka: Transport v Loški dolini. P 1972/73
- PODKRAJŠEK Maja: Nabiralništvo v vasi Planina pod Golico.
- POŽAR Rudica: Šege in navade v okolici Vipave. S
- POŽENEL Katica: Nekaj o domači obrti na Črnovškem (Črni vrh nad Idrijo). S
- PRAPROTNIK Vilma: Stanovanjska kultura Rožnodolcev. P 1966
- PRAPROTNIK Vilma: Poljedelstvo na Igu in njegov pomen. S 1968
- RAMUT Stanko: Kamnica in njene kmečke hiše. P 1970
- RAVNIK Mojca: Staro Krakovo in njegova današnja podoba. P 1967
- RAVNIK Mojca: Pregled raziskovanja slovenskega ljudskega verovanja do 20. stoletja. S
- RAVNIK Mojca: Ljudska prehrana v Begunjah na Gorenjskem in okolici. D 1969
- RAVNIKAR Olga: Planina na Šeh. S 1968/69
- RAZDRIH Iztok: Kmet in Cerkniško jezero. P 1969
- RAZDRIH Iztok: Mlini in mlinarstvo ob Žerovniščici in Lipsenjščici na Cerkniškem polju. S 1971
- RUDOLF Eva: Emil Korytko in slovenska ljudska pesem. P 1955
- RUDOLF Eva: Hrvaške ljudske noše. S 1956
- RUDOLF Eva: Etnografske prvine v poljedelstvu na jugovzhodnem pobočju Pohorja. D 1957
- SENČAR Helena: Ljudska medicina v Zgornji Savinjski dolini. D 1960
- SINČIČ Gorjana: Ribari iz Moščeničke Drage. P 1968/69
- SINČIČ Gorjana: O dolasku Rumunja u Istru i njihovim godišnjim običajima. S 1971
- SINČIČ Gorjana: Rad Emila Korytko u Ljubljani. D 1972
- SLAK Kristina: O slikah na steklu na Slovenskem. S
- SMEJ Štefan: Ribolov na Muri. P 1972
- SOLARIČ Jelka: Trije mejniki v človeškem življenju. P 1972
- SORE A.: Prihod in naselitev uskokov v Beli krajini.
- SORŠAK Živa: Narodopisna podoba Mariborske tržnice v preteklosti in danes. P 1972
- SORŠAK Živa: Značilnosti porok, ki so bile sklenjene skozi dobo dvajsetih let v Mariboru. S 1973/74
- STANONIK Marija: Čipkarstvo v Žirovski kotlini. P 1970
- STANONIK Marija: Čevljarstvo v Žirovski kotlini. S 1971
- STARKELJ Ervin: Historiografsko-geografska obravnava

Črnega revirja in etnološki vidik. P 1965
 STARKELJ Ervin: Današnja podoba in oblike ljudskega poljedelstva na Ptujem polju. S 1968
 STEFANCIOŠA Vanda: Gozdarstvo, drvarstvo, splavarstvo in šajkarstvo v Sloveniji. S 1953
 STERLE Meta: Žirovski vrh (Socialna in duhovna kultura). P
 STERLE Meta: Poljedelstvo, živinoreja in prehrana v vasi Peven na Sorškem polju. S
 STERLE Meta: Od lanu do platna na Škofjeloškem ozemlju. D
 STRAJNAR Julijan: Pomen glasbe v slovenskem ljudskem življenju.
 STRAJNAR Julijan: Smrt v Šentrupertu (1900–1966).
 ŠIREC Otmar: Razvoj ribarstva u Banjolama.
 ŠIREC Otmar: Običaji prilikom rođenja u Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji. S 1969
 ŠLIBAR Vlado: Polene pri Konjicah (stare stavbe). P 1970
 ŠLIBAR Vladimir: Povezava vasi z mestom (okolica Slovenskih Konjic). S 1972
 ŠMITEK Zmago: „Živi ogenj“ v materialni kulturi jugoslovanskih narodov. S 1971
 ŠMITEK Zmago: Praznično leto v Kropi. P 1970
 ŠMITEK Zmago: Vpliv industrializacije na življenje delavske skupnosti v Kropi (1890–1940). D 1973
 ŠTRUKELJ Pavla: Poljedelsko orodje in delo z njim na Slovenskem. S 1953
 ŠUMEC Irena: Iz življenja in kulture prebivalcev Bukovžlaka. P
 ŠUMEC Irena: Živinoreja v Bukovžlaku. S
 ŠUŠTERŠIČ Jernej: Gradivo za etnografijo Ziljske doline. D 1953
 TOMAŽIČ Tanja: Šotarstvo na ljubljanskem Barju. S 1967
 TOPOLOVEC Darinka: Življenjski običaji v vaseh Stožice, Mala vas in Ježica. S 1964
 TROHA Andreina: Življenje mladine v Velikih Žabljah. P 1971
 TROHA Andreina: Vinogradništvo v Velikih Žabljah. S
 USSAR Verner: Južnoslovanska zadruga. P
 VERAS Roman: Primer oblikovanja soseske v današnjem ljubljanskem obmestju. P 1966
 VERAS Roman: Etnološko gradivo v spisih Janeza Trdine. S 1968
 VIDMAR Taja: Slovenska ljudska likovna umetnost. Oris poglavitnih strokovnih tez z bibliografijo. S 1971
 VODOPIVEC Marija: Ljudska noša na Primorskem. P 1949
 VOGRINČIČ Nada: Ženitovanijske šege in navade v vasi Kukeč v Prekmurju. P 1973
 VRAN Živka: Podjunska ljudska noša in domača delavnost v zvezi z njo. D 1955
 VUK Vili: Primer urbanizacije vasi. S 1972
 ZEGA Danilo: Današnja podoba ovčereje v Trenti. D 1974
 ZEMLJIČ Sinja: V Vrhu nad Robanovim kotom (Opis domačije). P 1968
 ZEMLJIČ Sinja: Flosarstvo Gornjesavinjske in Zadrebke doline. S
 ZEMLJIČ-GOLOB Sinja: Ljudska kultura v okolici Solčave po zapisih Robanovega Jože. D 1972
 ZUPANČIČ Danica: Folklor na Madžarskem med obema vojnama in po osvoboditvi (po: Gyula Ortutay; Acta ethnographica 1955). P 1955

ZUPANČIČ Danica: Makedonska hiša. S 1956

ŽAGAR Zora: Ljudski lov v enajstih vaseh Hinjske fare. P

ŽARGAJ-MALEŠIČ Pavla: Iz življenja Velenjskih rudarjev v obdobju od leta 1914 do 1940. D

Duša Krnel-Umek
 Zmago Šmitek

poročila, novice

ŠTUDIJ ETNOLOGIJE NA UNIVERZI ADAMA MICKIEWICZA V POZNAŃU NA POLJSKEM

Na Poljskem je etnologija enopredmetna študijska skupina na petih univerzah: v Warszawi, Krakovu, Łodžu, Wrocławu in Poznańu, dodatni predmet sorodnim strokam pa je v Toruńu in Lublinu.

V Poznańu so predavanja iz etnologije od ustanovitve univerze 1919. leta dalje. Ime oddelka in usmerjenost raziskovanja na njem pa so večkrat spremenili. Katedro Etnologii i Etnografii je v začetku vodil Jan Bystroń. Leta 1926 je prevzel predstojništvo Emil Frankowski in jo naslednje leto premenoval v Instytut Etnologii. Po vojni je postal institut Katedra Etnografii, spet jo je zasedel E. Frankowski in jo vodil do 1957. leta. V tem obdobju je bilo zanimanje usmerjeno v metodološke probleme, splošne kulturne pojave in neevropsko etnologijo, neraziskovana pa je ostala domača ljudska kultura.

Raziskovanje na domačih tleh je bilo večje v letih 1951–1953, ko je bil predstojnik katedre Józef Gajek. Z njim je prišlo na oddelek Polskie Towarzystwo Ludoznawcze ter delo za poljski etnološki atlas in atlas ljudskih noš.

Dokončno stopi v ospredje raziskovanje domače ljudske kulture šele 1958. leta, ko prevzame predstojništvo Józef Burszta. Sistematično raziskujejo Wielkopolsko in izdajo o njej monografijo v treh delih. Delo se zdaj nadaljuje in s slavisti zbirajo gradivo za atlas. Posebno pozornost posvečajo raziskovanju sodobnih sprememb na vasi, zlasti na zahodnih ozemljih, ki so bila dodeljena po II. svetovni vojni Poljski in so jih naselili prebivalci z različnih predelov dežele. Etnološke raziskave kategorij prebivalstva, procesov prilagajanja in nastajanja novih lokalnih skupnosti so sestavni del monografskih študij, pri katerih najpogosteje sodelujejo demografi in sociologi. Tako bi bilo nujno tudi pri nas gojiti več sodelovanja pri monografskih raziskavah posameznih območij.

Na etnološkem oddelku v Poznańu je ostalo še vedno veliko zanimanje za splošne kulturne pojave in neevropsko etnologijo, zlasti za indijanske kulture južne Amerike, za Uzbeke v Aziji in Poljake v Turčiji, kamor organizirajo tudi terenske odprave.

Študij etnologije traja pet let. Učni program obsega 36 predmetov, tedensko imajo 24–32 ur, kar znaša 3642 ur, od tega 1265 ur predavanj in 1927 ur vaj. Razen tega je med letom 60 ur terenskih vaj in 390 ur seminarov.

Študentje morajo opraviti 24 izpitov, več kolokvijev in referatov, vsa štiri leta je med počitnicami obvezna terenska in muzejska praksa. Po zagovoru naloge in zaključnem izpitu pridobi kandidat naslov magister etnologije.

V času študija poslušajo študentje predavanja iz obče etnologije in iz regionalnih, pa še iz poljske ljudske umetnosti in folklore. Pri več predmetih jih uvajajo v praktično delo: tako pri tehniki etnološkega in historiografskega raziskovanja, pri elementih geografije in kartografije, pri prostoročnem risanju, fotografiranju, etnološkem filmu, uporabi magnetofona in drugih tehničnih pripomočkov.

Posebej so za študente etnologije prirejena predavanja sorodnih strok: muzeologije in spomeniško varstvo, osnove arheologije, družbena in gospodarska zgodovina Poljske, osnovni problemi sociologije, osnove jezikoslovja, dialektologije, statistike in demografije, fizične antropologije in socialne psihologije.

Pri splošnih predmetih poslušajo osnovne probleme marksistične filozofije in teorije družbenega razvoja, osnove političnih ved in politično ekonomijo, teorijo kulture, kulturno politiko in izbrana poglavja o razširjanju kulture v povojni Poljski, logiko, znanstveno metodologijo in teorijo znanja. Poleg tega so obvezni še ruski, angleški in latinski jezik.

V petem letu poslušajo izbrana poglavja o problemih, ki so tedaj aktualni v stroki in se udeležujejo seminarov. Študent najprej predloži dispozicijo naloge in natančno vprašalnice, nato pri seminarju berejo posamezna poglavja in o njih razpravljajo. Letos (1974) so obravnavali npr. naslednje teme: Razmerje prebivalcev kujavskih vasi do lastne kulturne tradicije, Vzorec kulture Wielkopolskega kmeta, Folkloristično gledališče enega igralca, Krajevna skupnost in družina v procesu sprememb, Razvoj in stanje francoske etnologije. Po končanem študiju se diplomati lahko zaposli v svoji stroki, čeprav teh možnosti ni veliko, ali v ustanovah sorodnih strok.

Naslednja študijska stopnja je izpopolnjevanje za doktorat, ki ga često prijavijo kar po končanem študiju. Kandidati prihajajo enkrat mesečno na konsultacije in seminarje, kjer berejo in razpravljajo o posameznih poglavjih in problemih, ki so povezani z izbrano doktorsko temo. Teme so zelo različne. Npr.: Meščanska tradicija v sodobni kulturi malega mesta, Ljudska umetnost szczecińskiego primorja v aspektu preteklih in sodobnih sprememb, Vas kot lokalna skupnost, ipd.

Pri študiju etnologije na poznanski univerzi dobi študent poleg strokovnega znanja tudi pregled nad dognanji v sorodnih strokah in nad družbenopolitičnim dogajanjem na Poljskem. Katedra sodi trenutno tudi po svoji znanstveni usmeritvi med najsodobnejše v deželi.

Duša Krnel-Umek

PROFESOR DR. SERGEJ ALEKSANDROVIČ TOKAREV V LJUBLJANI

Od desetega do osemnajstega oktobra 1975 se je kot gost PZE za etnologijo na Filozofski fakulteti mudil v Ljubljani profesor dr. S. A. Tokarev, bivši predstojnik katedre za etnologijo na univerzi v Moskvi in predstojnik oddelka za etnologijo zahodnoevropskih dežel na Inštitutu za etnologijo Sovjetske znanstvene akademije v Moskvi. Naši širši javnosti je znan kot avtor knjige *Vera v zgodovini narodov sveta*, ki je izšla leta 1974 pri Mladinski knjigi.

V času svojega bivanja v Ljubljani je imel profesor Tokarev predavanja o osnovnih problemih sovjetske etnologije, o glavnih problemih preučevanja zgodovine religije ter o problemih etnološkega preučevanja družine.

V svojem prvem predavanju je poudaril enotnost etnološke vede, ki je v Sovjetski zvezi ne delijo na opisni del — etnografijo in sintetično etnologijo. Orisal je danes prevladujoče vidike preučevanja materialne, socialne in duhovne kulture v sovjetski etnologiji in probleme, s katerimi se ukvarjajo. V tem okviru je poudaril važnost raziskovanja sodobne kulture delavstva in načina življenja na kolhozih, pri čemer etnologi uspešno sodelujejo s sociologi — iz tega sodelovanja se rojeva nova veja etnologije „etnosociologija“.

V predavanju o zgodovini religij se je oprl na dve osnovni delitvi: na religije predrazrednih in religije razrednih družb ter nacionalne ali državne in svetovne religije. Omenil je težave v zvezi s periodizacijo plemenskih kultov, ki jih je zaradi raznoličnosti in medsebojne pomešanosti težko razvrstiti v zaporedne razvojne stopnje. Drugače je z religijami razrednih družb, ki jim je kljub različnostim moč najti skupne poteze — medtem ko nacionalne ali državne religije podpirajo obstoječi družbeni red, se svetovne religije rojevajo iz upora proti vladajočim razmeram.

V zadnjem predavanju je profesor Tokarev opozoril na pomanjkljivosti etnološkega preučevanja družine, ki pojmuje kot etnološko zanimive samo družinske kulte. Poudaril je potrebo po etnološkem preučevanju družine kot celote, kot družbene enote in dela človeške družbe ter se zavzel za preučevanje tako njene strukture kot vseh njenih funkcij.

Profesor Tokarev je poleg PZE za etnologijo obiskal tudi PZE za slovanske jezike in književnosti na Filozofski fakulteti, Inštitut za slovansko narodopisje, Slovenski etnografski muzej, Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo, kjer je imel predavanja o zgodovini religij, ter Mladinsko knjigo. V posebno zadovoljstvo mu je bilo srečanje s tov. Regijepom Tofanijem, predsednikom Društva naturistov Jugoslavije. Zanimal se je za njihovo delovanje in večkrat izrazil mnenje, da je ta organizacija zanimiva tudi z etnološkega zornega kota; če se etnologija zanima za elemente materialne kulture kot so noša, prehrana itd. ter pri tem razkriva njihovo dvojno funkcijo integracije in segregacije ljudi, je gibanje, ki enega od teh elementov odpravlja, tudi vredno etnološkega preučevanja.

Mojca Ravnik

PRVA VSERUSKA ZNANSTVENA KONFERENCA O LJUDSKIH INSTRUMENTIH IN LJUDSKI INSTRUMENTALNI GLASBI

V Moskvi je bila od 1. do 5. decembra 1974 prva Vseruska znanstvena konferenca o ljudskih glasbilih in ljudski instrumentalni glasbi; organizirala jo je Folklorna komisija pri Zvezi skladateljev ZSSR. Zbralo se je več kot dvesto udeležencev iz Rusije, nekaterih drugih republik Sovjetske zveze in gostje iz tujine, med njimi npr. dr. E. Emshaimer iz Stockholma, dr. E. Stockman iz Berlina, dr. B. Sarosi iz Budimpešte, dr. I. Mačak iz Bratislave ter iz Jugoslavije akademik prof. C. Rihtman in podpisani.

Tema konference je bila „Teoretični problemi ljudske instrumentalne glasbe“. Spored je obsegal 11 glavnih referatov ter 33 poročil. Podpisani sem imel referat z naslovom „Principi in metode dela pri raziskovanju glasbil in ljudske instrumentalne glasbe“ in poročal tudi o delu slovenskih raziskovalcev na tem področju. C. Rihtman je govoril o glasbilu „ljerica“.

Nas tuje udeležence je presenetilo ne samo veliko število mladih sovjetskih raziskovalcev s temeljitim strokovnim znanjem, marveč zlasti zelo moderna delovna načela sovjetske etnomuzikologije. Sovjetski kolegi so poudarjali, da je ljudska duhovna kultura in še posebno ljudska glasba tako pomembna, da jo je treba raziskovati v celoti in z vseh vidikov, bodisi pri velikih, ali pri manjših narodih kot pri narodnostnih skupinah. Konferenca je bila precej naporna, saj so zasedanja trajala nepretrgano od 10. ure dopoldne pa tja do 18. ure zvečer, neuradni strokovni razgovori pa še pozno v noč. Vendar pa smo vsi soglašali, da so taka srečanja koristna in potrebna, kar je med drugimi dokazovala izredno živahna in plodna diskusija.

Posebno presenečenje je pomenil „Muzikalno-etnografski koncert“, ki je bil za udeležence, zlasti iz tujine, silno zanimiv, saj so mnogi prvič videli in slišali na odru izvirne ljudske godce, plesalce in pevce nekaterih narodov in narodnostnih skupin iz Sovjetske zveze. Zdelo se je, da so se pred nami zvrstili primeri instrumentov od arheoloških najdb do modernega jazza. Posebej velja omeniti nastop šamana iz Kamčatke, ki je s svojim sinom zaigral in zapel nekaj zelo zanimivih pesmi. Naslednji dan pa so udeleženci imeli priložnost, da se v okviru rednega zasedanja pogovorijo z godci, si dajo pokazati, kar jih zanima, in znova poslušajo primere, ki so jim zbudili pozornost.

Julijan Strajnar

POSVETOVANJE O LJUDSKIH BALADAH V HOLANDIJI (10.--12. jul. 1975)

Pri mednarodnem društvu za etnografijo in folkloro (S.I.E.F.) obstaja tudi komisija za ljudsko pesništvo, ki si je postavila za nalogo izdelati in objaviti mednarodni seznam evropskih baladnih tipov, kajpak na podlagi prej narejenih narodnih seznamov. Zastavljena naloga nikakor ni lahka in delo počasi napreduje, čeprav se komisija sestaja skoraj vsako leto že celo desetletje. Sprva so na sestankih obravnavali samo vprašanja v zvezi z baladnimi seznamami, da bi tako dosegli poenotenje dela, zdaj pa postavljajo na dnevni red tudi druge probleme v zvezi z raziskovanjem baladnega izročila.

Sestanki so bili doslej v Freiburgu 1966 (Zah. Nemčija), v Cikháju 1969 (ČSSR), v Utsteinu 1970 (Norv.), v Parizu 1971, v Škofji Loki 1972, v Helsinkih 1974 in v Breukelenu 1975 (Hol.). Zadnjega se je udeležilo 17 folkloristov iz Belgije, Finske, Holandije, Jugoslavije, Madžarske, Škotske, Zah. Nemčije, ZDA.

Zbrali smo se v dvorcu „Queenkhoven“ na robu vasi Breukelen blizu Utrechta. Nekdaj je bila to poletna rezidenca bogate amsterdamske družine, zdaj pa je v družbeni lasti in prirejajo v njem razne glasbene seminarje s koncerti ali znanstvena zasedanja z manjšim številom udeležencev. Starinska, z izbranim okusom opremljena hiša v slogu prejšnjega stoletja, stoječa sredi prostranega parka, ki je prava botanična znamenitost, je nadvse pripravno okolje za mirno delo v popolni zbranosti.

Zasedanje komisije za ljudsko pesništvo je kot doslej vodil R. W. Brednich iz Freiburga. Seje so bile dopoldne in popoldne. Najprej so bila na vrsti poročila o novih publikacijah, ki so pred kratkim izšle ali so v tisku, nato pa je bila razprava o stanju baladnega raziskovanja v nekaterih deželah. V drugem delu so bili daljši referati. Med njimi velja omeniti J. Dittmarja „Volksballade als Text“, ki je poskusil obravnavati „gramatiko“ slogovnih značilnosti, in pa referat H. Stein, ki je pod naslovom „Balladenklassifikation und Computer“ načela vprašanje, ali bi bilo mogoče uporabiti računalnik tudi za vsebinsko raziskovanje balad, za tisto, ki je podlaga tekstni klasifikaciji.

Na zadnji seji so bila obravnavana organizacijska vprašanja, se pravi nadaljevanje objavljanja mednarodne baladne bibliografije, ki jo izdaja komisija in izhaja v Ljubljani, natis poročila o zasedanju in možnosti za prihodnje. Za 8. sestanek v l. 1976 bi prišla v poštev Grčija, Švedska ali Danska.

Zmaga Kumer

SEMINARIUM ETHNOLOGICUM VIII Julin 1–13 september 1975

Osmo mednarodno srečanje SE sta organizirala prof. dr. Józef Burszta z etnološke katedre Univerze Adama Mickiewicza v Poznaniu in doc.dr.hab. Bronisława Kopczyńska-Jaworska z etnološko katedro Univerze v Lodžu. Udeležilo se ga je 73 poljskih in tujih etnologov in študentov etnologije, od teh 47 Poljakov in 25 predstavnikov etnoloških ustanov iz Tbilisija, Taškenta, Beograda, Ljubljane, Sofije, Bukarešte, Bratislave, Brna, Martina, Debrecene, Miškolca, Dunaja in Lunda. Iz Jugoslavije smo se udeležili seminarja prof. dr. Petar Vlahović in asistentka Mirjana Prošić iz Beograda ter Mojca Ravnik iz Ljubljane.

Terensko delo na seminarju je bilo posvečeno raziskovanju umetnosti in obrti — lončarstva, rezbarstva, notranje opreme in religiozne plastike. Kraj, v katerem smo bili nastanjeni (Julin v bližini Łańcuta na JV Poljskem), je bil idealna izhodiščna točka za odhode na teren, kajti vasi v neposredni bližini so živi umetnoobratni in obrtniški centri. V prostem času smo se sprehajali, igrali odbojko, plaval, kurili taborne ognje in prirejali plesne zabave — tudi s tega stališča so imeli organizatorji pri izbiri kraja srečno roko.

Udeleženci smo bili razvrščeni v štiri skupine, vsaka je raziskovala eno od omenjenih področij. Gostje smo lahko prehajali iz ene skupine v drugo. K uspešnemu delu na terenu so veliko pripomogli etnologi iz muzeja v Rzeszowu: mgr. Anna Targonska, mgr. Krzysztof Ruszel in mgr. Andrzej Karczmazewski. Ti so nas seznanili s terenom ter bili med potekom dela stalno prisotni in pripravljeni dajati pojasnila.

Skupine so obravnavale tekoče delo na rednih sestankih, teh so se udeleževali predvsem študentje, ki so na seminarju opravljali svojo redno obvezno prakso. Ti so se tudi najresneje držali delovnega programa in imeli nemalo zaslug za potek terenskega dela. Tujcem, ki jim je bilo marsikdaj nerazumljivo vse od jezika do posameznih kulturnih elementov, so prevajali in razlagali. Drugi smo se skupaj s študenti zbirali na diskusijskih srečanjih, kjer smo se pogovarjali o stanju etnologije v posameznih deželah, ki so bile zastopane, ter o problemih v zvezi z obliko in vsebino SE.

Letos bodo seminar organizirali madžarski etnologi, prihodnje leto pa je na vrsti Jugoslavija. Zato najbrž ne bo odveč, če se podrobneje seznanimo z mislimi in predlogi, ki jih je na eni od diskusij v Julinu izrekel doc. dr. Jan Podolak z etnološke katedre Univerze Komenskega v Bratislavi.

Kot pobudnik in dolgoletni organizator SE je opozoril na cilje, ki so si jih zastavili pri organizaciji prvih seminarjev in ki bi jim po njegovem mnenju veljalo še vedno slediti. Na prvem mestu je tu didaktični namen; seminar naj da študentom možnost, da na terenu raziskujejo določene teme pod vodstvom gostov-specialistov in poznavalcev problematike. Srečanje naj bi imelo tudi znanstveno-raziskovalne rezultate — cilj dela naj bi ne bil izpolnjen vprašalnik. Ta naj bi določal samo minimum podatkov, ki bi jih morali študentje pod vodstvom strokovnjakov zbrati, izpopolniti in obdelati. Doc. dr. Podolak je predlagal, naj vsi, ki si še žele takih strokovnih srečanj, razmislijo, kakšno obliko naj bi seminar imel v prihodnje in kako bi dosegli čim boljše znanstvene rezultate seminarskega dela. Tema seminarja naj bi bila v prihodnje znana že jeseni prejšnjega leta, tako da bi se študentje, izbrani na posameznih fakultetah za udeležbo na prihodnjem SE, lahko vse leto pripravljali, zbrali bibliografijo na določeno temo ter se pripravili na poročanje na seminarju. Tako pripravljeni bi lahko tudi maksimalno izkoristili vodstvo povabljenih strokovnjakov.

Organizacija SE VIII v Julinu ni v ničemer odpovedala. Sodelavci in študentje obeh organizirajočih kateder so uspeli v svojih prizadevanjih, da bi udeleženci mogli izpolniti svoje strokovne interese tako na terenu kot v diskusijah in se tudi sproščeno zabavali. Enega ni bilo mogoče ločiti od drugega, saj po zaključku najbrž marsikdo spozna, da je največ strokovno koristnega pridobil v neobveznem klepetanju in da se je po drugi strani ob terenskem raziskovanju izvrstno zabaval. To je verjetno tudi največja vrednost Seminarium Ethnologicum — napolnjuje praznine v medsebojnem poznavanju ter strokovno motivira.

Mojca Ravnik

14. POSVETOVANJE ETNOLOGOV JUGOSLAVIJE V STUBIŠKIH TOPLICAH (7.—10. OKTOBRA 1975)

Posvetovanje jugoslovanskih etnologov v Stubiških toplihah je bilo za slovenske etnologe še posebno zanimivo in privlačno. Posvečeno je bilo osemdesetletnici Milovana Gavazzija, najvidnejšemu hrvatskemu etnologu, ki ga tudi s slovenskimi strokovnimi kolegi vežejo tesne vezi; prirejeno pa sredi Zagorja, ki nam je razen geografske bližine sorodno tudi po zgodovinskem razvoju in kulturni podobnosti. Zato je škoda, da se posvetovanja ni udeležilo več slovenskih etnologov; žal ni bilo tudi nikogar od študentov etnologije iz Ljubljane.

Slovenski referat je bil en sam: Marija Makarovič je govorila o poglavitnih sodelovalnih skupnostih in njihovem pomenu v okviru vaše medsebojne pomoči v vzhodni Sloveniji. Z referati so se uspešno uveljavili mladi etnologi Ivan Kovačević, Mirjana Prošić iz Beograda in Milivoj Vodopija iz Zagreba. Njihovi nastopi in diskucije kot tudi prispevki še nekaterih drugih udeležencev, so pokazali, da v srbski in hrvatski etnologiji nedvomno prihaja do pomembnih sprememb v metodologiji. Vrsta zanimivih, včasih nasprotujočih si mnenj je bila izrečena zlasti ob ocnjevanju pomena Radićeve „Osnove“, na kateri je hrvatska etnologija z bolj ali manj kritičnim odnosom gradila vse do danes. Zato je bilo o metodologiji izrečenih nekaj več besed, kot na podobnih prejšnjih srečanjih.

Na posvetovanju so z referati sodelovali tudi gostje iz tujine: S. A. Tokarev iz Sovjetske zveze, Jan Mjartan iz Češkoslovaške, Andrzej Brenz iz Poljske in Norbert Reiter iz Zahodnega Berlina.

Pomemben sestavni del programa so bili filmi z etnološko tematiko. To ni bilo slučajno, saj je etnološki film eno od tistih področij, ki se jim je jubilat dr. Milovan Gavazzi v svojem znanstvenem ustvarjanju od etnologov največ posvečal. Prikazani so bili njegovi kratki filmi, ki jih je s preprosto kamero posnel še v letih pred drugo svetovno vojno ter vrsta novejših dokumentarnih filmov različnih avtorjev. V razgovorih s hrvatskimi kolegi so bile nakazane realne možnosti za sodelovanje pri snemanju slovenskih in hrvatskih etnoloških filmov, medsebojnih izmenjav izkušenj, medsebojnega izposojanja filmov ipd.

Organizatorje je treba pohvaliti za vzoren in nemoten potek posvetovanja, s katerim je bila povezana tudi redna skupščina EDJ, za prireditve prodajne razstave hrvatske etnološke literature in razstave zagorskih lončarskih izdelkov poleg predavalne dvorane ter za ciklostilno razmnožene referate, ki jih je dobil skupaj z muzejskimi katalogi in prospekti Zagorja vsak udeleženec na začetku posvetovanja. Posebej je treba omeniti še organizacijo ogleda bližnjega muzeja kmečkih uporov in enodnevno ekskurzijo po Zagorju zadnji dan posvetovanja.

Z. Šmitek

ETNOLOŠKA KONFERENCA V BÉKÉSCSABI NA MADŽARSKEM

Konferenco, ki je bila prva te vrste v srednji Evropi, so priredili med 28. in 31. oktobrom 1975. Békéscsaba je središče županije Békés, na jugovzhodnem Madžarskem. V tej županiji so zastopane skoraj vse narodnostne manjšine, ki živijo na Madžarskem (Slovaki, Srbi, Nemci, Romuni).

V ustavi madžarske socialistične države piše: „LR Madžarska zagotavlja vsem narodnostnim manjšinam, ki živijo na njenem ozemlju, enakopravnost, uporabo materinega jezika, pouk v materinem jeziku, ohranitev in negovanje njihove kulture.“ (61. čl., 3. odstavek). To pomeni tudi ohranjanje in negovanje ljudske kulture.

Raziskovanje ljudske kulture narodnostnih manjšin na Madžarskem je bilo živahno posebno pred l. 1920. Po l. 1945 je socialistična narodnostna politika odprla na tem področju nove možnosti. Prve akcije so sprožile potrebe po folklornih skupinah. V drugi polovici 60 let se je začelo organizirano znanstveno raziskovanje. Demokratične zveze narodnih manjšin so ustanovile etnološke sekcije, kjer so sodelovali zlasti učitelji in drugi izobraženci. Muzejske ustanove so začele zbirati predmete. Madžarsko etnološko društvo je ustanovilo Oddelek za narodnostne manjšine, kjer organizirajo predavanja in konference, ter usklajujejo delo raziskovalcev. Vedno pogostejše objavljajo samostojne razprave s področja ljudskega pesništva, glasbe, verovanja in šeg. O tem nam je sporočal László Kósa, tajnik Oddelka za narodnostne manjšine pri Madžarskem etnološkem društvu. Ivan Balassa podpredsednik MED in László Kövágó, načelnik Oddelka za narodnostne manjšine v Ministrstvu za kulturo, sta med drugimi povedala naslednje: Socialistične države presojujejo teoretična in praktična vprašanja narodnostnih manjšin na podlagi narodnostne politike Lenina, kar pomeni tudi zavestno in načrtno razvijanje specifične kulture narodnostnih manjšin. Za to je potrebno znanstveno-raziskovalno delo na področju zgodovine, jezikoslovja, etnologije in drugih znanosti. Razločujemo dve vrsti narodnostnih manjšin. Tako imenovana zgodovinska n. manjšina živi ob večji skupini že od začetka na istem ozemlju. Njeno ljudsko kulturo raziskujemo prav tako kot pri drugih narodih, čeprav moramo upoštevati vpliv večinskega jezika in kulture. Drugače pa obravnavamo manjšino, ki živi na več raztresenih otokih, ki med sabo niso povezani. Te narodnostne manjšine živijo na današnjem ozemlju le nekaj sto let. Etnologija raziskuje ljudsko kulturo tistega ozemlja, s katerega so prišli in to primerja z njihovo današnjo omiko in kulturo večinskega naroda. Ljudska kultura narodnostnih manjšin ima ponavadi sestavine dveh narodov in tako je most med kulturo sosednjih narodov. Zato je negovanje kulture narodnostnih manjšin zelo dobro sredstvo za zблиževanje narodov in poglobitev socialistične mednarodnosti.

Po skupni seji se je delo nadaljevalo v sekcijah. Največ predavanj smo slišali o ljudski kulturi Slovakov na Madžarskem (Béla Gunda, Michal Márkuš, Magda Parikova, Soňa Kovačevićova, István Käfer, Béla Kálmánfi, János Koppány, János Manga, András Krupa). Ko se je županija Békés osvobodila turške sužnosti, so na tem teritoriju načrtno naseljevali Slovake iz severne Madžarske in današnje Slovaške. Temelje duhovne kulture, ki so jo prines-

li s sabo iz domovine, so ohranili, toda danes se že zrcali v njihovi kulturi družbeni in gospodarski razvoj nove domovine. V ljudski kulturi Slovakov najdemo veliko skupnega z madžarsko ljudsko kulturo. Predavanja so se ukvarjala z dvojezičnostjo, gospodarstvom, ljudskim pesništvom in šegami omenjene narodnostne manjšine.

Dva referata sta govorila o nemški manjšini na Madžarskem (Károly Manherz, Marietta Boross). O pustnih šegah v Eleku je predaval György Mester, o „bjeli vili“ pri gradiščanskih Hrvatih pa Iván Horváth. Več strokovnjakov je govorilo o ljudski kulturi Madžarov v Jugoslaviji, na Češkem in Slovaškem. Slišali smo še predavanje o narodnostnih manjšinah v Sovjetski zvezi, Demokratični republiki Nemčiji in v Sloveniji.

Naslednji večer smo si ogledali folklorno prireditev, kjer so nastopali s pristnimi plesi in pesmimi starejši in mlajši pripadniki raznih manjšin ter njihove folklorne skupine. Tretji večer so bili na sporedu etnološki filmi domačih in tujih gostov. Zadnji dan smo imeli celodnevni izlet. Naša skupina je obiskala Battonyo, Elek in Gyulo. Battonya ima 9000 prebivalcev, od tega je 600 Srbov in 500 Romunov. Obe manjšini imata svoje vrtce in šole (osnovno šolo, gimnazijo, oddelek na univerzi). Ogledali smo si še eno revno in eno bogato kmečko hišo, kjer ljudje še danes živijo in delajo.

Na konferenci je bilo 130 udeležencev, od tega polovica iz 11 drugih držav. Udeležba na tej konferenci je bila zame zelo koristna. Spoznala sem dosedanje delo, metode dela in rezultate raziskovanja ljudske kulture narodnostnih manjšin na Madžarskem in v drugih državah. Zelo pomembno je bilo zame tudi srečanje z madžarskimi etnologi in študenti etnologije. Prepričana sem, da bom lahko te izkušnje dobro uporabljala pri raziskovanju v Porabju, in upam, da bomo čez štiri leta, ko bodo spet priredili konferenco o tem predmetu, že slišali nekaj tudi o raziskovanju ljudske kulture Slovencev na Madžarskem.

Marija Kozar-Mukič

knjižne novosti

Danuta Markowska: Rodzina wiejska na Podlasiu 1864–1964. Biblioteka Etnografii Polskiej Nr. 21. Wrocław — Warszawa — Kraków, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk 1970.

Avtorica si zastavlja naslednja vprašanja: Koliko in kako vpliva družbena in verska diferenciranost prebivalcev na oblikovanje družinskih in sosedskih odnosov na vasi? Koliko in kako se odvijajo procesi kulturnega prilagajanja in izenačevanja? V katero smer gre preobrazba družine na vasi, kakšne so njene zakonitosti?

Knjigo uvaja izčrpen pregled dosedanjega raziskovanja družine na Poljskem. Nato avtorica obravnava, opirajoč se na bogato statistično gradivo, družino v okviru vaše skupnosti, modele in vzorce družinskega življenja ter nekdanje in današnje funkcije družine. Delo zajema obdobje

zadnjih sto let. V tem času postajajo verski in socialni razločki vedno manjša ovira pri sklepanju porok; vaško prebivalstvo se prilagaja mestnemu in sprejema „moderne“ modele; oblikuje se nova varianta nacionalne kulture, ki ni niti „urbana“ niti „ruralna“.

Kazimiera Zawistowicz-Adamska: Systemy krewniacze na Słowiańszczyźnie w ich historyczno-społeczny uwarunkowaniu. Biblioteka Etnografii Polskiej Nr. 22. Wrocław — Warszawa — Kraków — Gdańsk, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk 1971.

Knjiga poskuša razčistiti zmedo na področju preučevanja družinskih in sorodstvenih sistemov. Tako stanje je posledica terminološke nejasnosti, zlorabe in pogostega zamenjavanja pojmov „velika družina“ in „rod“, shematičnosti tovrstnih raziskav in pomanjkljivega povezovanja sorodstvenih institucij z vsakokratnim zgodovinskim kontekstom družbenih in gospodarskih razmer.

Avtorica je določila bistvene kriterije, ki omogočajo razločevanje pojmov velika družina in rod. Na osnovi te razmejčitve in po pregledu gradiva o družinskih in sorodstvenih sistemih pri Slovanih se pridružuje mnenju zgodovinarjev, da pri Slovanih ni mogoče dokazati obstoja „rodov“, ker za to ni nikakršnih dokumentov, da pa je mogoče v luči zgodovinskih in etnoloških podatkov do najnovejšega časa ugotoviti obstoj velikih družin zadružnega tipa. Pri Slovanih sta osnovna sorodstvena sistema mala in velika družina, oba najožje povezana z naselitvijo in tipom naselij. Vodilna nit dela je prepričanje, da „odnosi, ki jih oblikuje družinska in sorodstvena skupnost, odsevajo kulturne pridobitve in spremembe človeške skupnosti“.

Knjigi je dodana avtoričina vprašalnica za stacionarne raziskave družine.

I. C. Jarvie: The Revolution in Anthropology. International Library of Sociology and Social Reconstruction. London, Routledge — Kegan Paul 1970.

Da bi odkril vzroke, ki so privedli do krize v socialni antropologiji, se avtor vrača k začetkom „revolucije v antropologiji“, k Malinowskemu in začetkom funkcionalizma, v čas, ko so socialni antropologi z navdušenjem sprejeli „revolucionarna gesla“ nove metode in prekinili z evolucionizmom. Namesto udobnega kabinetnega študija so pričeli ceniti terensko delo, odvrkli so zgodovino in čistili funkcijo. Pretirano vrednotenje terena pa ovira postavljanje teoretičnih zaključkov, antihistorizem onemogoča razlago družbenih sprememb. Rešitev iz zagate vidi avtor v „povratku k Frazerju“ in situacijski logiki Karla Popperja. Antropologom očita, da si v skrbi za udobne položaje zakrivajo oči pred problemi, ki zbujajo dvome o upravičenosti stroke v celoti.

Peter Munz: When the Golden Bough Breaks. Structuralism or Typology? London and Boston, Routledge — Kegan Paul 1973.

Metode interpretacije mitov, od Fraserja do Junga, se vrtijo v zaprtem krogu: pomen mita enačijo z metodo interpretacije. Temu se je izognil edino funkcionalizem, ki pa nima ambicije razložiti notranji pomen mitov, ampak njihovo družbeno funkcijo. Levi-Strauss je obnovil

nefunkcionalistično raziskovanje. Njegov osnovni princip je spoznanje, da „se miti mislijo v človeku“. Vendar vidi avtor v Levi-Straussovem pojmovanju, da logično razreševanje binarnih nasprotij v mitu pomeni razreševanje nasprotij med nezdružljivimi institucijami in pojavi, stično točko strukturalizma in funkcionalizma. Nasprotuje tudi nehistoričnemu pristopu k preučevanju mitov. Edina metoda interpretacije, ki je sposobna odkriti pomen mita s pomočjo mita samega, naj bi bila po njegovem mnenju tipološka metoda; ta gleda na mitično pripoved kot na nadomestitev prejšnje, zgodnejše mitične pripovedi ali naravnega ali zgodovinskega dogodka. Vsaka naslednja, kasnejša nadomestitev prejšnje mitične podobe natančneje definira stanje zavesti; pot od visoko definirane k manj izdelanim verzijam odkriva v naravi poteze, ki jih je mogoče videti le skozi mit; tipološka serija, v kateri se mit historično predstavlja, je posrednik med naravo in resnico.

Michael Young and Peter Willmott: Family and Kinship in East London. Penguin Books 1972.

Knjiga je prvič izšla l. 1957 v okviru Reports of the Institute of Community Studies v Londonu. Avtorja sta izbrala na eni strani londonsko delavsko četrt Bethnal Green, na drugi strani pa novo naselje hišic zunaj mesta, kamor se v skladu z uradno mestno politiko izseljujejo ljudje iz starih četrti, tudi iz Bethnal Greena. Skušala sta ugotoviti, kakšen in kolikšen je vpliv kraja bivanja na sorodstveno povezanost med ljudmi.

Glavni vir podatkov so bili pogovori z ljudmi, ki sta jih izbrala po štirih različnih statističnih vzorcih; dopolnjujejo jih vtisi ob opazovanju dogajanja in vedenja na cesti in doma pred TV sprejemnikom, prisluškovanju pogovorov v trgovini in na poročni slovesnosti... Vsaka domneva je podprta ali ovržena na eni strani s citatom prizadetih ljudi, na drugi strani pa s strogo statistiko. Raziskava daje spoznanja o medsebojnih odnosih posameznih članov družine in sorodstva, o vplivu sorodstvenih odnosov na družbeni status in obratno, o posledicah preseljevanja iz starih četrti v nova naselja, o pridobitništvu kot rezultatu občutka negotovosti, o premiku od življenja „z obrazom ob obrazu“ k življenju „s hišo ob hiši“.

Peter Willmott and Michael Young: Family and Class in a London Suburb. Reports of the Institute of Community Studies. London, Routledge — Kegan Paul 1973.

Ali je vzorec življenja v družini in širši skupnosti, kakršen je opisan v prejšnji knjigi, vezan na delavski razred in stare mestne četrti? Za raziskavo, ki naj bi odgovorila na to vprašanje, sta avtorja izbrala londonsko četrt, katere prebivalci pripadajo v večini srednjemu sloju, delno pa delavskemu. Na ravni družine in sorodstva sta v primerjavi z Bethnal Greenom ugotovila razločke v medsebojnih odnosih med posameznimi družinskimi člani in tudi v ciklu sorodstvenega življenja; presenetljivo je odkritje, da je v obeh četrtih povezanost med materjo in hčerjo os delovanja vsega sorodstva. Na ravni razredne diferenciacije sta odkrila zanimive povezave med mestno geografijo in družbenim položajem. Knjigi so dodani statistični podatki in vprašalnica.

TRADICE LIDOVÉ KULTURY V ŽIVOTĚ SOCIALISTIČKE SPOLEČNOSTI. K VYDÁNÍ PŘIPRAVILI VÁCLAV FROLEC, MIROSLAV KREJČÍ. JIHMORAVSKÝ KRAJSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR, ODBOR KULTURY, BRNO 1974

V začetku l. 1973 je bil v Stražnicah na južnem Moravskem organiziran dvodnevni simpozij s temo: Tradicija ljudske kulture v življenju socialistične družbe. Prispevki udeležencev simpozija so objavljeni v publikaciji z enakim naslovom in so urejeni po tematskem principu. Dodano je še besedilo diskusije in sklepna izjava.

K. Fojtik se v razpravi o kulturi delavstva in njeni napredni tradiciji po kratkem zgodovinskem pregledu proučevanja delavstva pri Čehih posveti predvsem primerjanju odnosov med tradicionalno kmečko in novo delavsko družino. Spremembe ali razločke ugotavlja na ravni odnosov med očetom in otroki, očetom in materjo, lastništva premoženja in družinskih navad, šeg in obredov. **V. Frolec** razmišlja o vključevanju sestavin tradicionalne ljudske kulture v življenjski stil zadružne vasi, **F. Hejl** pa o teoretičnih in idejnih principih vzgoje mladih etnografov in folkloristov. **R. Jeřábek** v prispevku bistvo in značaj ljudske umetnosti med drugim polemizira z romantičnim naziranjem, da na ljudsko umetnost ni vplivala slogovna umetnost. Prav tako je zanj nesprejemljivo primerjanje kvalitete med ljudsko in visoko umetnostjo, ker imata vsaka svoje zakonitosti, ki jih pri ljudski umetnosti nekoliko pozorneje analizira. Na koncu razmišlja še o njenem najustreznejšem približevanju ne le umetnikom, ampak tudi širši javnosti.

Skoraj vsi prispevki se vsaj posredno dotikajo tudi vprašanja idejnosti v ljudski kulturi, **J. Loukotka** pa se loteva tega neposredno. V članku Ljudska umetnost in religija pravi, da je odnos ljudske umetnosti (kot sestavine ljudske kulture) in religije danes v ospredju kot eden izjemnih idejno in kulturnopolitičnih problemov. Nato primerja značilnosti umetnosti in religije kot dveh oblik družbene, zavesti in dveh načinov duhovne reprodukcije resničnosti.

O. Sirovátka razpravlja o folklorizmu kot pojavu sodobne kulture. To so pojavi ljudske kulture, ki so vključeni v nove, popolnoma sodobne kulturne razmere in služijo potrebam moderne družbe. Zavzema se za širok in razvojni pregled folklorizma doma in v svetu, ki bi pojasnil njegove najrazličnejše funkcije in vrednote. Pri tem navaja, kaj vse bi bilo treba upoštevati pri njegovi analizi. Med najtehtnejše v zborniku sodi razprava Mesto folklorne in poljudskih tvorb v sodobnosti, **B. Beneša**, v kateri ugotavlja, da se v vseh žanrih vaše ali delavske folklorne najdevalo tudi individualna dela, kjer avtorji ne črpajo le iz tradicije, ampak nanje vpliva literatura, gledališče in razni umetniški žanri, razširjeni v množičnih obličih. Namesto termina poljudsko se zavzema za polfolklorno ali polliterarno delo, glede na to, iz kakšnih virov avtorji zajemajo in komu namenjajo svoja dela. V širokem loči štiri osnovne tipe avtorjev, pri čemer upošteva tudi generacijski princip v čeških razmerah. Po ugotovitvah lastnih raziskav nekoliko odstopa od Bogatyryjeve teze o odnosu med individualno in kolektivno sestavino v ljudski umetnosti in dopolnjuje svoja predvojna spoznanja. Poudarja, da je pri nastajanju ljudske tvorbe treba upoštevati poleg avtor-

skih sestavin tudi vlogo naslovnika, tj. tistega ali tistih, ki jim je pripoved namenjena. Poslušalci sodelujejo s svojimi pripombami in razlagami in tako se en siže pojavlja v več interpretacijah. Dalje razpravlja o temeljnih znamenjih katarze pri sprejemanju ljudske umetnosti, odnosu med folkloro in literaturo in opredeljuje več tipov folklorizma, kar je zanj obstoj in uporaba sestavin ljudske kulture v neprimarnem okolju. Loči intimno, kolektivno in komercialno obliko besednega folklorizma.

Po aktualistično zavzetem članku Ljudska umetnost kot sredstvo kulturnovzgojne dejavnosti **M. Krejčija** sledi prispevek Tradicionalna ljudska kultura in sodobna ljubiteljska umetniška dejavnost, katerega avtor je **Z. Jírovy**. Pri vprašanjih o obsegu in obliki tradicionalne ljudske umetnosti v socializmu ugotavlja, da je še najlažje z estetsko delujočimi predmeti materialne kulture, vsaj tam, kjer nimajo uporabne funkcije. Pri glasbi in drugih zvrsteh umetnosti je že težje, ker je današnja resničnost drugačna in družbena zavest pogosto ne ustreza povsem stopnji družbenega razvoja.

Naslednji članki so posvečeni pomenu in vlogi državnih in pokrajinskih folklorističnih praznovanj, vlogi zbirk ljudskih plesov in pesmi, odnosu folklorne v množičnih obličih (radio, televiziji, tisku, publicistiki). **L. Kunz** se v svojem članku Etnografski dokument v skupnem raziskovanju revolucionarnih sprememb vasi zaveza za modernizirano obliko „muzeja v naravi“, ki bi bil urejen politematsko, tj. v muzeju-vasi bi bili ohranjeni dokumenti, ki so predmet proučevanja ne le etnologije, ampak tudi drugih strok. **J. Orel** se posveča vprašanju povezave tradicije in sodobnosti v ljudski kulturi. Po definiciji tradicije, ki je zanj zbirka posameznih oblik kulturne dediščine in se prenaša v ustnem izročilu kot dolgotrajna in v zavesti sprejemajočih neminljiva vrednota, razločuje dve njeni obliki: napredno in nenapredno. Prizadevati si je treba, da bi se ne izgubilo nič vrednega (estetskega ali etičnega). Danes pa smo priča izkoriščanju ljudske kulture in ljudske umetnosti, saj se z njo ukvarja vsak, ki vidi v njej dobiček, ne da bi bil strokovno podkovan. Tako nastaja produkcija, ki nima z vrednotami tradicionalne ljudske kulture nič skupnega in kazi njeno dobro ime. Zadnji trije prispevki prinašajo smernice za raziskavo in njene rezultate z južne Moravske.

Marija Stanonik

**TOM STACEY (UR.): PEOPLES
OF THE EARTH, DANBURY PRESS,
EUROPA VERLAG, TISK A. MONDADORI,
VERONA 1973; 20 KNJIG.**

Zbirka dvajsetih knjig z naslovom „Peoples of the Earth“ sodi med tista razmeroma maloštevilna dela, ki poljudno in pregledno predstavljajo etnično in kulturno podobo današnjega sveta kot celote. Kljub temu, da je zbirka namenjena širšemu krogu bralcev, je dobrodošel pripomoček tudi etnologu, ki se želi bolje seznaniti z občo in neevropsko etnologijo. Zbirka je zanimiva že po svoji zasnovi: prvih 18 knjig obravnava etnično strukturo posameznih kulturno-geografskih območij (Avstralija in Melanezija, tropska Afrika, Mehika in centralna Amerika, jugovzhodna Azija, itd.), devetnajsta knjiga je posvečena primerjalnemu pregledu materialne kulture ljudstev, dvajseta knjiga pa govori o nastanku človeštva, rasah, razvoju

kultur, ogroženosti zadnjih „primitivnih“ ljudstev ter prihodnosti sodobnega sveta. Knjige so razdeljene na poglavja, ki so jih napisali različni avtorji; vsako poglavje obravnava po eno od etničnih ali socialnih skupin. V zbirki takšnega obsega je nemogoče zajeti vsa ljudstva, narode in vse socialne sloje prebivalstva, zato je bil napravljen izbor, ki je ponekod bolj, drugod manj posrečen. Lahko bi npr. oporekali izboru poglavij v knjigi o Evropi, kjer pogrešamo celotno jugovzhodno Evropo ter velik del Iberskega polotoka in srednje Evrope. Razen tega so ugotovitve o nacionalnem karakterju nekaterih evropskih in drugih narodov stereotipne in politično obarvane. Za socialno in kulturnoantropološki pristop avtorjev je značilno pomanjkanje historizma, ki ga ne morejo nadomestiti kratka poglavja o zgodovini posameznih območij; pozitivno pa je, da obravnavajo življenje prebivalcev velikih in majhnih mest, delavskih naselij ter belih kolonistov v Afriki, Avstraliji in drugod. Tako je avtorjem večkrat uspelo prikazati notranjo razslojenost posameznih družb. Večina knjig ima na začetku uvodna poglavja, ki načenjajo teoretična etnološka vprašanja (npr. o pomenu in nalogah etnologije, o medsebojnem vplivu kulture in okolja, o difuzionizmu, o odnosih med rasami, narodi in ljudstvi, o nastanku in vlogi denarja, ipd.). Ugledni britanski etnolog Edward Evans-Pritchard, strokovni svetovalec in član uredništva, je zbirki napisal krajši uvod. Vsaka knjiga ima na začetku kazalo poglavij, na koncu pa seznam posameznih ljudstev s podatki o številu pripadnikov, kraju prebivanja ter materialni, duhovni in socialni kulturi. Dvajseti knjigi je dodano še skupno abecedno stvarno kazalo. Knjige, ki so bile tiskane v Italiji, so bogato ilustrirane z odličnimi barvnimi in črno belimi fotografijami. Zbirko so pred kratkim prevedli in izdali tudi Italijani in Nemci, izdajo slovenskega prevoda pa pripravlja Mladinska knjiga.

Zmago Šmitek

intervju

Z DR. ZMAGO KUMROVO

Nov Glasnik prihaja. Tip Glasnika, ki mu je dolgih petnajst let bila „mati“ dr. Zmaga Kumrova, se posavlja. Lahko bi rekli, da je bil skoraj čisto njen, saj ga je velikokrat sama napolnila s članki, bila tehnična urednica, inkasanka, kurirka, pošiljateljica ipd. Zato je toliko bolj razumljivo, da sva začela pogovor o Glasniku.

Kakšen je bil namen in vloga Glasnika?

— Najprej je bil to časopis Inštituta za slovensko narodopisje, leta 1959 ga je prevzelo SED, urejeval pa ga je dr. Niko Kuret. Potem pa sem 15 let nosila breme uredništva sama.

Namen Glasnika je bil povezovati informatorsko mrežo, zato so v Glasniku izhajale prve vprašalnice; bil je društveni informator, v zadnjih letih pa še prinašalec etnološke bibliografije. Glasnik je bil ves ta čas edina etnološka

publikacija, ki je izhajala redno in to štirikrat na leto. Zato je bil tudi ažuren in je kljub majhnemu obsegu imel veliko poslanstvo. Dostikrat je prinesel stvari, ki nikjer druge niso bile objavljene.

Kdo je bil naročnik?

— Pri urejanju sem vedno imela pred očmi širok krog bralcev, ki niso bili poklicni etnologi, a so predstavljali naše zaledje. Zato sem v Glasnik vključevala „branje“ — se pravi take stvari, ki bi zanimale širši krog bralcev.

Torej to ni bil strokovni časopis?

— Seveda je bil, ampak s tako imenovano poljudno širino smo držali stalni krog zvestih ljudi, ki so Glasnik podpirali materialno pa tudi z informacijami. Ta stik pa ni funkcioniral s šolami, ki so dostikrat odpovedale Glasnik, čeprav jih nismo terjali za naročnino.

Sicer pa bi k vprašanju veljalo pripomniti še to, da je razumljivo pisanje tudi strokovno, čeprav brez strokovnjaškega žargona.

Kaj pa bi po tolikoletnih izkušnjah lahko svetovali novemu uredniškemu odboru?

— Nadaljevala bi s prejšnjo mislijo in novemu uredništvu polagam na srce, da zaradi širšega kroga bralcev pišejo preprosto, tako kot sem sama vedno gledala na to. Nekje sem zapisala, da spada v ljudsko izročilo tudi govorica in so zato etnologi poklicani, da jo čuvajo, ne pa uničujejo. Še enkrat naj poudarim, da ne smemo misliti samo na etnologue, ampak na odzivnost širšega kroga bralcev.

Glasnik bi bil neizčrpen vir pogovora, saj dr. Kumrova govori o njem z zavzetostjo, ali bolje, z zagnanostjo, s kakršno se loteva nešteti nalog stroke. Zagnanost ni pretiran izraz, če omenimo samo, da je članica mednarodne študijske skupine za raziskovanje ljudskih balad; članica mednarodne študijske skupine za ljudske instrumente, članica mednarodne študijske skupine Alpes-Orientales in članica žirije Europa-Preis für Volkskunde. Članstvo v te ugledne mednarodne institucije pa jo je pripeljalo njeno zavzeto delo. O njem pravi:

— Moje delo bodo presodili drugi. O njem lahko govorim le bolj „statistično“. Do zdaj imam 167 bibliografskih enot, vendar vse niso najpomembnejše.

No pa tiste najpomembnejše, skušam izvrtati, ker poznam njeno skromnost.

— Prvo objavljeno strokovno delo je bilo Gregor Rihar in slovenska ljudska pesem (1952). Potem so sledili članki v Slovenski glasbeni reviji, v zbornikih kongresov SUFJ, kjer sodelujem od začetka, potem v Muzikološkem zborniku, v akademskih publikacijah in v tujih revijah in zbornikih. Od zgodnjih razprav pa se rada spominjam balade o Zmešanem študentu, ki je zgodnja, vendar pa mislim, da dobro narejena razprava. Od razprav naj omenim še doktorsko delo Puer natus in Betlehem (1958), razpravo o maščevanju zapuščene ljubice idr.

Kaj pa samostojne knjižne izdaje?

— Teh je do sedaj sedem, januarja jih bo osem. To bo Pesem slovenske dežele. Od prejšnjih naj omenim le v nemščini pisano Das slowenische Volkslied in seiner Manigfaltigkeit, knjigo Ljudska glasba med rešetarji in lončarji, Ljudska glasbila in godci, Vsebinski tipi slovenskih pripovednih pesmi. Ta zadnje našeta knjiga je dvojezični indeks, ki bo služil za sestavo evropskega baladnega indeksa.

So pri izdelavi teh nacionalnih indeksov drugi narodi že veliko pred nami?

— Ne. Od nacionalnih indeksov je narejen le slovenski. Deloma sta narejena še romunski in češki, zadnji ima končan indeks družinskih balad.

Zaradi prizadevnosti dr. Kumrove smo pri tem delu tudi v evropskem merilu med prvimi in kaj takega bi gotovo odkrili še kaj, če bi jo še spraševali. Toda odgovori bi bili najbrž neizčrpni, saj na mizi že vidim pripravljenih nekaj ocen in člankov pa referat za simpozij v Ameriki pa pripravljen material za peti zvezek publikacije Jahres Bibliographie der Volksballaden forschung, katerega urednica je. Mislim, da se že kar samo po sebi razume, da ima zbrano, urejeno in z vsemi kazali opremljeno gradivo za drugo knjigo slovenskih ljudskih pesmi, pri kateri je v uredniškem odboru. Tudi za zbirko Pogledi je že oddala svoj prispevek o ljudski pesmi in godcih. Kje tiči ta zagnanost? Je bila folkloristika že od nekdaj vaš cilj?

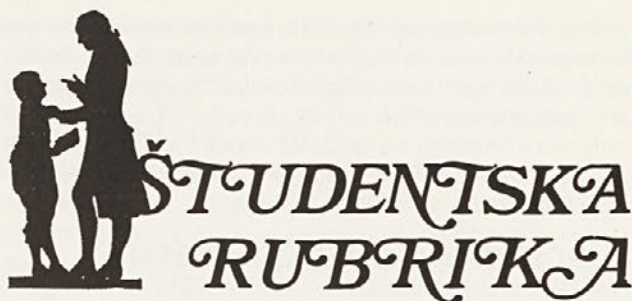
— Ljudska ustvarjalnost me je vedno privlačevala, moj cilj pa sprva ni bila. Postati sem hotela profesorica slovenščine, v folkloristiko pa sem zašla skoraj slučajno. Ko sem po slavistični diplomii študirala na Akademiji za glasbo, me je pokojni F. Marolt uvedel v delo Glasbeno-narodopisnega inštituta, kjer delam še danes. Ko sem bila enkrat v delu samem, nikoli več nisem mislila na kaj drugega in tako sem zdaj tu že od februarja 1949.

K tem sedemindvajsetim letom, ogromni bibliografiji, pridnosti in vztrajnosti ni kaj dodati, morda le lepe želje za prihodnost.

Marko Terseglav

prejeli smo voceno

- Črtnice Živka, Kulturna podoba marginalne družbe na obrobju mesta Ljubljane (Študija naselja Tomačev 55). Magistrsko delo, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Ljubljana, junij 1975, 103 str.
- Etnološka topografija slovenskega etničnega prostora, Vprašalnice VIII: Delovne skupnosti, Medsebojna pomoč, Sosedstvo, Fantovske in dekleške skupnosti, Družbene organizacije, Združbe odraslih, Prijateljstva, poznanstva in klike. Ljubljana 1975, 78 str.
- Sedej Ivan, Etnološki spomeniki na območju občine Šmarje pri Jelšah, Topografsko gradivo, Ljubljana 1974, 118 str., z risbami.
- Sedej Ivan, Etnološki spomeniki na območju občine Tolmin, Topografsko gradivo, Ljubljana 1974, 216 str., z risbami.

PRAKSA 75

Problemi s prakso so že tradicija oddelka za etnologijo.

Letos smo študentje prvič opravljali počitniško prakso v ustanovah. To je odprlo kopico novih problemov, ki so se pojavili pri diskusijah ob branju večinoma zgolj formalnih poročil.

Zataknilo se je že pri organizaciji. Največkrat študentje do zadnjega nismo vedeli kje, kaj in kako bomo delali. Zavedamo se pa tudi nezainteresiranosti z naše strani.

Največ problemov se je odprlo pri obravnavanju praks pod vodstvom spomeniškega varstva. Vse tri so bile terenske. Le praksa v Ljubljanskem regionalnem zavodu je prikazala tudi organizacijo vsakdanjega dela etnologa v spomeniškem varstvu. Osnovni problem, ki se je pri tem pojavil, je še vedno nerazčiščeno vprašanje, kakšno naj bi bilo delo etnologa v tovrstnih institucijah. Kajti njihova dosedanja izhodišča so zgolj umetnostno zgodovinska; etnologi pa kot kaže, svojih nimamo. Dokler to ne bo razčiščeno, je praksa, ki naj bi prikazala študentom metode dela, precej vprašljiva.

Terenska praksa je potekala tudi pod mentorstvom Pokrajinskega muzeja v Kranju in v Piranu, SEM, PZE za etnologijo na FF ter ISN pri SAZU. Zadnja je bila popolnoma brez vodstva. Študentovo delo je bilo le izpolnjevanje vprašalnic. Piranska praksa je bila sicer vodena, izhodišča pa so bila zgodovinska (Planina pri Logatcu), oziroma povsem tehnična (konstrukcija ribiške barke).

Edini terenski praksi, resnično strokovno vodeni, sta bili v okviru PZE (Vitanje) in Kranjskega muzeja (Planina pod Golico). Samo delo je bilo dopolnjeno tudi z vsakodnevni pogovori, izmenjavami mnenj in nasveti. To je po našem mnenju oblika prakse, ki je dala študentom največ izkušenj.

Tudi študentsko delo v SEM in ISN, ki naj bi prikazalo organizacijo in način dela v teh institucijah, ni prineslo zaželenih rezultatov. Spoznavanje z depoji in urejanje kartotek naj bi bilo le informativno, enodnevni ogled, ne pa delo desetih dni. Razumljivo je, da je vključitev v aktivni proces dela danes nemogoča. Saj pojmi, kaj naj bi praktikant sploh delal, niso razjasnjeni. Zdi se nam, da je ravno študentova aktivna vključitev v delo bistvena, razumljivo s potrebno predpripravo (konsultacije, literatura).

Dokler inštitucije, oziroma PZE, ne bodo izoblikovale delovnega programa za študentske prakse, ki so bile v dose-danji obliki zgolj zadovoljitev študijskim obveznostim, so le-te precej nekoristne.

Inja Jugovec — 3. l.

Boris Mravlje — 3. l.

KUNČIČ IRENA, KMEČKI TURIZEM NA BLEDU IN NJEGOVI OKOLICI, SEMINARSKA NALOGA NA PZE ZA ETNOLOGIJO, LJUBLJANA 1975, 32 + (19) str. prilog.

V letošnjem študijskem letu 1975/76 nam je pri seminar-skih vajah kolegica Irena Kunčič podala v okviru seminar-ske naloge zanimivo temo o kmečkem turizmu na Bledu in njegovi okolici. Takšne in podobne teme do sedaj v naši stroki niso vzbujale zanimanja niti med študenti etnologije, niti med etnologi, čeprav je ta vrsta dopolnil-nega zaslužka med našimi kmeti že dokaj razvita in nujno kliče k obravnavi z etnološkega zornega kota. Rad bi napisal k tej nalogi nekaj misli:

Naloga sama je stilistično izredno, odlično napisana. Mi-slim pa, da je sam pristop k temi nekoliko zgrešen, saj premalo poudarja etnološka dejstva in se preveč pogloblja v problematiko samega turizma, kar je po mojem mnenju naloga turističnih delavcev, ne pa etnologov. Že definicija sama, kaj je kmečki turizem, se mi zdi preozka in nepo-polna. Kolegica definira, da je kmečki turizem v ožjem smislu ukvarjanje kmeta s turistično dejavnostjo, turist pa se seznanja s kmečkim življenjem in delom ter pri tem tudi simbolično sodeluje. Če bi to definicijo nekoliko podrobneje analizirali, bi takoj opazili, da v njej nekaj manjka. Zanima nas, zakaj se je kmet začel ukvarjati s turizmom. Na nekatera od teh vprašanj dobimo odgovor, in sicer, da se je kmet začel ukvarjati s turizmom zaradi finančnega doprinosa, ni pa razvidno, zakaj kmet ta sred-stva porabi. Ali jih vplaga v kmetijsko dejavnost ali pa za povečanje turističnih zmogljivosti. Drugo vprašanje je, za-kaj preživlja turist počitnice na kmetih? Ali zgolj zaradi cenene ponudbe in da spozna kmečko življenje in delo in da uživa prepotrebni mir. Vprašanje je, koliko to drži. Ali turiste (vsaj večino od njih) res toliko zanima kmečko življenje ali se kmet odloči za kmečki turizem res samo zaradi dohodkov, ki mu jih ta vrsta gospodarstva daje? Z boljšo analizo terenskega gradiva, zlasti pa še s pomočjo avtopsije bi lahko dobili še drugačne odgovore.

Drugo vprašanje je, kdo se lahko ukvarja s kmečkim tu-rizmom? Ali je vaška gostilna, ki je urejena v „kmečkem slogu“ in jo vodi kmet, še kmečki turizem ali ne? Kole-gica trdi, da take gostilne ne moremo šteti h kmečkemu turizmu, ker ne prodaja le svojih pridelkov, temveč pre-kupčuje s tujimi. To delno drži, ne pa popolnoma, kajti vsakdo, ki se ukvarja s kmečkim turizmom, ne prodaja ali ponuja gostom le svoje izdelke, temveč preprodaja tuje blago. Take kmečke gostilne sodijo v kmečki turizem, če imajo primarni dohodek od kmetije, ki jo obdelujejo, stranski pa od gostinstva ali turizma.

Tudi o prenavljanju kmečkih domov v turistične namene, bi bilo potrebno izdelati posebno študijo, pri kateri bi sodelovali gradbeniki, arhitekti in etnologi (zlasti spome-niškovarstvena služba). Iz naloge je razvidno, da se je

projektivni biro v radovljški občini do sedaj le skromno loteval načrtov kmečkih domov, načrti, ki so že narejeni, pa so nekakšne kopije sosednjih avstrijskih. Nujno bi bilo, da se naredi projekt kmečkega doma, ki bo ustrezal na-šim slovenskim razmeram, ne pa da posnemamo severne sosede ali celo prinašamo kopije v slovensko okolje še od kod dlje. Skrajni čas je, da se ta problem, ki je žgoč povsod na Slovenskem, reši in pri tem morajo imeti po-membno mesto tudi etnologi.

Izrecno v nalogi pogrešam medsebojni odnos na relaciji kmet-turist in narobe. Kaj turist spozna na moderno ure-jeni kmetiji, ki ima edina pogoje za kmečki turizem in kaj turist posreduje kmetu, poleg tega da mu plača vsako-dnevni pension. Nikjer ni naveden medsebojni odnos med akterjema kmečkega turizma, saj sta neposredno odvisna drug od drugega. Ni navedenih kulturnih posledic, ki jih kmečki turizem prinaša na deželo, saj turisti gotovo vpli-vajo na poznejši način podeželskega oblačenja, prehrano in razne novosti. Marsikdaj je prav turist tisti, ki pouči kmeta o koristi branja strokovne literature, o uporabi novosti v kmetijstvu ali celo o špekulantstvu. Potrebna bi bila tudi primerjava kmečkega turizma z blejskega okolja s to problematiko drugod v Sloveniji (npr. Savinjska doli-na). Vsi ti problemi, ki so za etnologa najbolj zanimivi, so v nalogi nakazani le obrobno.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim je naloga vredna po-hvale, saj obravnava do sedaj še nenačeto etnološko temo in bo vsem nadaljnjim raziskovalcem tega problema kjer-koli v Sloveniji dragocen vir.

Petek Tone, absolvent

ČISTILNA MISEL S POPOTOVANJA

Ljudi — v odnosu do potovanja — je več vrst, pravzaprav podvrst. Kajti osnovni vrsti, jasni kot leva in desna stran, sta le dve: tisti, ki potujejo, in tisti, ki ne potujejo. Oboje usmerjajo razni vzgibi, motivi, vzroki (notranja potreba, radovednost, avantura, službena, družabna obveza — „Korenčkova sta tudi že bila na Havajih...“, turistični paketi; pomanjkanje odločnosti, želje, hotena zaplanka-nost), ki ustvarjajo podvrste v omenjenem odnosu. Štu-dentje smo v tej moji razdelitvi čisto človeški. Verjetno pa zmoremo bolj sproščeno izkoristiti vsako možnost: razpoložensko, časovno in denarno.

Letošnjo, pravzaprav lansko jesen, sem v malo pohabljeni kombinaciji vseh treh pogojev (razpoloženje, čas, denar) „rajžala“ po Kreti. Na skoraj vsakem koraku sem naletela na „večne“ čistilce čevljev. Srečanja z njimi so moje misli ponesla leto nazaj, na krepkeje doživeto potepanje po Španiji.

Tam so čistilci, „los limpiabotas“, izredno gibljivi. Za razliko od Grkov, ki v Atenah sede na svojih pručkah pred zaboji s čistili kar na pločnikih in čakajo na stranke, ali pa od čistilca v Beogradu, ki me je presenetil z vabe-čim napisom in strateško namestitvijo v kiosku na ulič-nem vogalu. Španski mojstri te obrti, v glavnem Cigani, se s svojimi okovanimi zabojčki, ki so hkrati podstavek za obuto nogo stranke, pomikajo med mizami pouličnih lo-kalov in ponujajo svoje usluge.

Sevilla, sončno nedeljsko jutro. Sedela sem ob glavni pro-menadi in srkala svoj „cortado“, črno kavo z nekaj kaplji-

camí mleka. Živo sem opazovala vrvenje ljudi in med njimi ponovno ujela čistilca, ki se je še malo prej smukal med mizami, kako dodaja piko na -i odličnemu nedeljskemu sprehajalcu z bradico. Oba sta me pritegnila in napeto sem začela z očmi slediti čistilčevi veččini.

Iz zaboja je priplesala prva krtača in s čevljev očistila prah. Druga krtača je bila pripomoček za nanašanje goste, sajaste črne tekočine, ki jo je vtrl s prvo krpo. Potem je prišlo na dan iz zaboja posebno loščilo in prsti z njim so kar zaplesali po čevljih. Čistilec je segel po tretji krtači. Preskakovala je iz roke v roko, po čevlju, okrog pete. Še malo loščila in spet krtača. Že sedaj se je čevljev svetil kot zrcalo, vendar za dokončni sij, „lustre“, je bila potrebna še druga krpa, ki je končala obred.

In „caballero“ je plačal, stopil nekaj korakov stran, pogledal najprej okrog sebe, potem špice svojih čevljev – in odšel. Čistilec čevljev pa je pospravil svoja pomagala in se s pručko ponovno podal med mize.

Zamislila sem se nad občutki teh ljudi. Kakšne misli jih obletavajo, ko dan za dnem klečijo, čepijo ali sedijo s sklonjeno glavo pred nogami nanje zviška gledajočih ljudi

in strmijo v tisoče parov špičastih, lakastih, topih, usnje-nih, oglatih čevljev. Včasih sem uspela prisluhniti njihovim klepetom s strankami. Nekateri so zveneli hlinjeno ponižno, uslužno, kot da bi jim delovno mesto pri tleh stalno upogibalo koleno. Drugi so me presenetili s svojimi duhovitimi opazkami, odkritimi pogledi brez povešanja oči in neredko z vzkliki nad kakim izredno umazanim parom čevljev. Kot da bi se zavedali, da čistijo svinjarijo mesta. Ali sploh kaj razmišljajo o svojem delu? Se ga mogoče sramujejo? Morda ga preprosto obravnavajo kot nujnost, delo za vsakdanji kruh. Ali ga opravljajo celo z veseljem? Saj njihov zaslužek, čeprav na prvi pogled, za en očiščen par čevljev skromen, dobi lahko ob koncu uspešnega dneva prav neverjetno višino.

In kljub temu ostane ta dejavnost „privilegij“ najnižjih družbenih slojev in „manjvrednih“ ras. Španija, Grčija, jug Jugoslavije – verjetno bi jih srečala tudi na revnem jugu Italije. In če bi me pot pripeljala v ljudsko mravljišče in med termitnjake New Yorka, se sploh ne bi več začudila, ko bi me na kakem vogalu povabil na čiščenje čevljev deček s pojočim italijanskim naglasom ali z živimi očmi sredi črnega obraza. Shoe-shine boy . . .

Inja Jugovec, 3. letnik

zgodovina etnologije v Slikah

Udeleženci posvetovanja EDJ o „Etnološkem preučevanju kulture mestnih in predmestnih naselij“ od 8. do 10. novembra 1974 v Kruševcu (SR Srbija). Prvega posvetovanja etnologov na to temo so se udeležili (na sliki z leve): Janez Bogataj (dipl. etnolog), Franc Seme (študent geografije), Zmago Šmitek (dipl. etnolog), Damjan Ovsec

(dipl. etnolog), Petek Tone, Vito Hazler, Silvester Gabršček, Inja Jugovec, Dušica Petru, Zora Žagar, Boris Mravlje (vsi študentje etnologije), Mojca Ravnik (dipl. etnolog) in dr. Slavko Kremenšek. Fotografirano 7. novembra 1974, foto Janez Bogataj.

pa še to!

The constituent Yugoslav political divisions.

Andrei SIMIĆ je v svoji knjigi *The Peasant Urbanites, A Study of Rural-Urban Mobility in Serbia*, New York and London 1973, na strani 31 objavil tudi zemljevid Jugoslavije, na katerem nas je presenetil potek slovenske meje z Italijo. Pomota, neznanje, ali?

TERICE V HALOZAH

V Vitomarcih so me domačini napotili h kmetici Kovačič Ani, po domače Vojskovi, ki da zna skuhati dobro „župo“ za „gostovanje“; ona bi mi tudi lahko povedala največ ženitovanjskih običajev. Sosed me je spremil k njej in me predstavil, da mi ni bilo treba znova razlagati, kaj želim.

Ana me je prijazno sprejela, vendar se je v zadregi opravičevala, češ da bi znala povedati več o tem, kako so Vitomarčanke lan in konoplje trle.

Skozi okno je pokazala: „Tamle, preko potoka, pri tisti hiši še sedaj imajo lenišnico!“

Nato je začela pripovedovati:

„Če je meje bilo lena, so dali vkup sosede. Po dvanajst žensk nas je prišlo in po dva, ka sta küpla len. Ob ponoči smo začele tretji len.

Sobo smo si nesli potice, kvasenice, vino, žganico, pa küp nori. Marš smo pele tistemi, ki je mimo šo. Pa dostikrat je mogu pobegniti, drugače bi ga namazale s sajami od peči, ka sa ja len süsija. Te pa sma malo trle, te pa jüznale. Te pa bi bilò gorjé, če bi bija keri priša tá, te bi ga namazale, pa še slekle.

Vjütro ob šestih sma šle k froštikli na dom, kerega je bija len. Te pa sma nesle škofa: po dve sma šle, ena pa je tü gori na ramah stalà in mela rüho prek, noter pa pisker, in škropla. Keri je bolj bliza priša, je dobo žegen.

Te pa smo žakle parale: tä pa sma se doj naredle, na štiri, ena je pa čez skakala, po vrsti, da sma do tiste kočë priskakale. Pa lajlo sma pele.

To smo se tak veselili, kda de to drgoč.“

Zapisala v Vitomarcih Nežka Vavpotič,
14. jan. 1974

Člani Slovenskega etnološkega društva do 31. decembra 1975 leta

1. Bar — Janša Ada, Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo, Ljubljana
2. Baš Angelos, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana
3. Bogataj Janez, PZE za etnologijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
4. Cevc Tone, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
5. Cuculić Mirjana, Rijeka
6. Črnivec Živka, Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo, Ljubljana
7. Knific Vladimir, Zavod za spomeniško varstvo, Kranj
8. Kopač Vlasto, Ljubljana
9. Kozar — Mukič Marija, študentka etnologije, Ljubljana
10. Kremenšek Slavko, PZE za etnologijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
11. Krnel — Umek Duša, PZE za etnologijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
12. Krivec Peter, Vojnik
13. Križnar Naško, Goriški muzej, Nova gorica
14. Krošl Jože, Cirkulane
15. Kumer Zmaga, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
16. Kuret Niko, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
17. Ložar — Podlogar Helena, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
18. Makarovič Marija, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana
19. Marušič Branko, Goriški muzej, Nova gorica
20. Merhar Boris, Ljubljana
21. Mravljec Boris, študent etnologije, Ljubljana
22. Novak Anka, Gorenjski muzej, Kranj
23. Novak Vilko, Ljubljana
24. Pavlin Zora, študent etnologije, Ljubljana
25. Petek Tone, študent etnologije, Ljubljana
26. Ramovš Mirko, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
27. Ravnik Mojca, PZE za etnologijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
28. Stabej Jože, SAZU, Ljubljana
29. Stanonik Marija, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
30. Sterle Meta, Loški muzej, Škofja Loka
31. Strajnar Julijan, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
32. Šlibar Vladimir, Pokrajinski muzej, Celje
33. Šmitek Zmago, PZE za etnologijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
34. Terseglav Marko, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
35. Tomažič Tanja, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana
36. Umek Alojz, Pokrajinski muzej, Celje
37. Vilfan Sergij, Pravna fakulteta, Ljubljana
38. Vodušek Valens, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
39. Vogel Milan, Ljubljana
40. Zadnikar Andrej, Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo, Ljubljana
41. Zemljič — Golob Sinja, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana
42. Žagar Zora, študent etnologije, Ljubljana

ČASTNI ČLANI:

GASPARI Maksim, Ljubljana
RAČIČ Božo, Ljubljana

PROGRAM DELA SLOVENSKEGA ETNOLOŠKEGA DRUŠTVA

Vse delo društva je zasnovano na nalogah, ki so zapisane v 6. členu pravil. Predloženi program obsega srednjeročni in enoletni program društvenega dela.

Srednjeročni program dela (1975–80) obsega naslednje:

- organizacijo vsakoletnih posvetovanj slovenskih etnologov,
- organizacijo simpozija (kongresa) v okviru Zveze etnoloških društev Jugoslavije in Zveze društev folkloristov Jugoslavije,
- podporo uveljavljanju in utrjevanju etnološkega dokumentacijskega sistema za domačo in tujo periodiko, retrospektivno in tekočo bibliografijo idr.,
- vzpodbujanje dela na etnološki filmski dokumentaciji po načrtu (izhodišče filmografija),
- uveljavljanje večje načrtnosti v etnološkem raziskovanju in delu (sistem razpisovanja nalog v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije),
- uveljavljanje sistema obvezne prezentacije raziskovalnega dela, ki ga finansira RSS, v vseh fazah pred najširšo strokovno javnostjo,
- pomoč pri izdaji vprašalnic za etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja,
- pripravo za delo na slovenskem etnološkem atlasu,
- priprave za slovenski etnološki slovar,
- pospeševanje dela na etnološki topografiji slovenskega etničnega ozemlja,
- podporo koordiniranemu (skupnemu) delu jugoslovanskih etnologov na preučevanju sodobnosti,
- pomoč pri uveljavitvi novega učnega načrta na PZE za etnologijo FF in pri vzgoji etnološkega kadra (štud. praksa),
- poskrbeti za redno izhajanje društvenega glasila,
- pospeševanje etnološke strokovne kritike,
- skrb za uveljavljanje etnološke stroke v javnosti, to so redna predavanja, redne, koordinirane in strokovno utemeljene objave v tisku, na RTV, predvajanje etnoloških filmov itd.,
- podporo skupnim jugoslovanskim temam (Etnološki atlas Jugoslavije, šege v današnji jugoslovanski družini in morebitne druge teme),
- podporo informiranju o delu slovenskih etnologov v Jugoslaviji in inozemstvu; uveljavitev načrtnega dela v tej smeri,
- organizirano in koordinirano uveljavljanje na znanstvenih in drugih posvetih, v publicistiki v Jugoslaviji in v tujini,
- kritično obravnavanje sedanjega slovenskega etnološkega periodičnega tiska, pregled izdaj in uveljavljanje koordinacije dela.

PROGRAM DELA V LETU 1975 IN V PRVI POLOVICI LETA 1976 OBSEGA:

- organizacijo letnega posvetovanja slovenskih etnologov,
- podporo uveljavljanju in utrjevanju etnološkega dokumentacijskega sistema za domače in tuje periodike, retrospektivno in tekočo bibliografijo idr.,
- uveljavljanje sistema obvezne prezentacije raziskovalnega dela, ki ga finansira RSS, v vseh fazah pred najširšo strokovno javnostjo,
- pospeševanje dela na etnološki topografiji slovenskega etničnega ozemlja,
- podporo koordiniranemu (skupnemu) delu jugoslovanskih etnologov na preučevanju sodobnosti,
- skrb za uveljavljanje etnološke stroke v javnosti, to so redna predavanja, redne, koordinirane in strokovno utemeljene objave v tisku, na RTV, predvajanje etnoloških filmov itd.